

Cicle superior d'Educació Primària

Autor: Pep Molist

Guia didàctica

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

El Gust per la Lectura 2019-2020
Cicle Mitjà d'Educació Primària

LES ENIGMÀTIQUES FOTOS DEL SENYOR CLARISSA

GUIA DIDÀCTICA

Departament d'Educació
Subdirecció General de Plurilingüisme
Servei de Suports i Recursos Lingüístics

Fina Pairoli i Sarrà

Maig de 2019

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acolim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del Text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la Protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; per tant, aquest treball està exempt de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de [Reconeixement- NoComercial- CompartirIgual 4.0 Internacional de Creative Commons](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.cat). Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.cat>

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ	4
2. L'AUTOR	5
2.1 REULL D'OBRES PUBLICADES.....	6
3.2 ELS PREMIS	20
3. LES ENIGMÀTIQUES FOTOS DEL SENYOR CLARISSA	21
4. LA IL·LUSTRADORA	21
5. LA GUIA FIL PER RANDA	22
5.1 PROPOSTA DIDÀCTICA	22
5.2 EL PAPER DEL DOCENT	24
5.3. LES ESTRATÈGIES DE LECTURA I EL PROCÉS LECTOR	26
5.4. LES MODALITATS DE LECTURA.....	27
5.5. PARLAR DE LA LECTURA.....	28
6. QUADERN DE L'ALUMNE	29
7. ACTIVITATS	30
ABANS DE LLEGIR	30
MENTRE LLEGIM	34
DESPRÉS DE LLEGIR	48
8. PROPOSTES D'AMPLIACIÓ	50
9. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA	52

1. Introducció

El material didàctic format per aquesta guia i el quadern de l'alumne que l'acompanya pretén posar a l'abast dels mestres activitats de dinamització lectora que ajudin a assolir l'objectiu general que es proposa el programa el Gust per la Lectura: aconseguir lectors competents i crítics i que sàpiguen gaudir del plaer de llegir.

Com diu Daniel Cassany en el llibre *Laboratori lector* (Barcelona: Anagrama, 2018), «als bons lectors els agraden moltes activitats relacionades amb la lectura: visitar llibreries, les biblioteques, col·leccionar exemplars, llegir les contraportades dels llibres, parlar de les lectures amb els amics... També els agrada olorar els llibres nous i notar la textura del paper amb la polpa del dit...».

Em penso que estarem d'acord si dic que a Catalunya l'escola té un paper important a l'hora de transmetre els hàbits lectors, sense deixar de banda, evidentment, la família i l'entorn. En altres cultures l'aprenentatge de la lectura s'associa sovint a la religió (als països àrabs) o en l'entorn familiar ja abans d'anar a l'escola (països eslaus).

Els docents hem de procurar despertar aquest gust per la lectura, i mirar de facilitar les condicions perquè la trobada entre els infants i la lectura sigui plaent. S'han d'intentar crear moments i espais gairebé màgics. A partir de la seva actitud, els docents han de saber transmetre el plaer que pot provocar llegir, i ensenyar a expressar les idees i els sentiments que es podem trobar llegint. S'ha d'aspirar a encomanar l'emoció, fer descobrir el plaer que dona llegir bons textos.

Hem de poder crear espais on poder generar actituds positives vers la lectura.

Endavant, és un repte però es pot aconseguir!

2. L'autor

Josep Maria Molist i Sadurní va néixer a Manlleu (Osona) l'any 1965. Ell mateix es defineix com a bibliotecari i escriptor. Va descobrir la lectura i el tresor que sovint amaguen els llibres gràcies a la bibliotecària del seu poble, que era la mare d'un dels seus amics. «Al llarg de la seva infantesa, no va tenir gaires llibres. A casa seva n'hi havia alguns de coneixements i divulgació. Recorda que passava llargues estones fullejant-los tot i que, sempre que era possible, s'entretenia jugant al carrer».

Quan cursava la secundària, va tenir un professor que li va despertar el gust per la lectura. Li agradava escoltar les recomanacions de llibres que li feia; i parlar sobre el que llegien li va fer descobrir nous horitzons, unes sensacions que no havia experimentat mai abans.

Més endavant, quan li va caldre decidir el que volia fer de gran, els records i les experiències viscudes a la biblioteca del poble i, sobretot, les que li havia proporcionat el professor de l'institut, el van fer decidir a estudiar Biblioteconomia i documentació.

Com a bibliotecari va treballar inicialment a la biblioteca de Balaguer, a la secció d'infantil. Això li va suposar un desafiament, perquè coneixia bé la seva feina però no coneixia gaire el món dels infants. El repte estava servit!

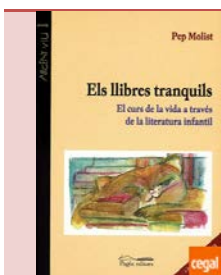
Actualment treballa a la Biblioteca del Casino de Manresa.

Com a escriptor té diverses facetes: la de crític literari, la d'assagista de literatura infantil i juvenil i la d'escriptor per a infants.

Es va iniciar en la crítica com a coordinador i crític de les pàgines de llibres del diari *Segre* (1987-2000), i també va col·laborar com a crític de literatura infantil al suplement *Presència*. Actualment forma part de l'equip de crítics de la revista *Faristol* i col·labora al suplement *Quadern* del diari *El País*.

2.1 Recull d'obres publicades

ASSAIG

Títol: *Els llibres tranquils*
Autor: Pep Molist
Editorial i any d'edició: Pagès editors, 2003
Col·lecció «Argent Viu»
ISBN: 9788497790697
Pàgines: 168

Els llibres tranquils és una tria comentada de contes i novel·les per a infants, que, publicats els últims anys, tracten de quaranta-cinc temes relacionats amb les vivències més importants que experimentem en la vida (el naixement, la mort, la guerra, la natura...); amb els sentiments que desvetllen (l'amor, les pors...) i amb l'actitud que hi adoptem (l'egoisme, la generositat...). Ideal per provocar una bona trobada entre adult, infant i literatura.

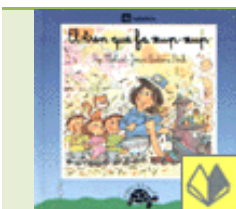
ASSAIG

Títol: *Dins del mirall*
Autor: Pep Molist
Editorial i any d'edició: Editorial Graó, 2008
ISBN: 9788478275342
Pàgines: 190

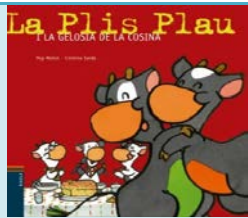
Itinerari per algunes de les millors obres de la literatura universal adreçades als infants i els joves des que neixen fins que ja es poden considerar lectors autònoms. Adreçat als adults, el llibre explica els elements que caracteritzen i defineixen la literatura infantil i juvenil.

EL SEU PRIMER LLIBRE

Títol: *El tren que fa xup-xup*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Joan Antoni Poch
Editorial i any d'edició: La Galera, 1994
Col·lecció: «Els llibres de la Tortuga»
ISBN: 978424624238
Pàgines: 24

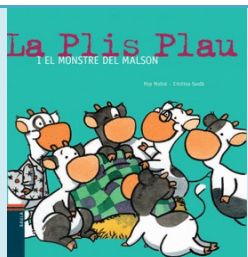
COL·LECCIÓ «CONTES PER A PRIMERS LECTORS»

Títol: *La Plis Plau i la gelosia de la cosina*
Autor: Pep Molist
Il·lustradora: Cristina Sardà
Editorial i any d'edició: Baula, 2015
ISBN: 9788447930418
Pàgines: 40

La Plis Plau veu com tothom fa molt de cas a la cosina que els ha vingut a visitar, i això la desconcerta. Una nova aventura de la vaca Plis Plau, sobre la gelosia.

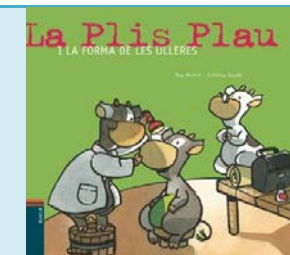
COL·LECCIÓ CONTES PER A PRIMERS LECTORS

Títol: *La Plis Plau i el monstre del malson*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Cristina Sardà
Editorial i any d'edició: Baula, 2012
ISBN: 9788447928156
Pàgines: 40

La Plis Plau no pot dormir perquè té un malson. En aquesta nova aventura descobrireu com el supera.

COL·LECCIÓ CONTES PER A PRIMERS LECTORS

Títol: *La Plis Plau i la forma de les ulleres*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Cristina Sardà
Editorial i any d'edició: Baula, 2013
ISBN: 9788447926992
Pàgines: 40

La Plis Plau confon les coses i la metgessa descobreix què li passa: no hi veu bé i ha de portar ulleres. Al principi no li agrada gaire però després veu que n'hi ha de ben maques i que amb ulleres ho veu tot molt bé!

COL·LECCIÓ CONTES PER A PRIMERS LECTORS

Títol: *La Plis Plau i el vestit de la forastera*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Cristina Sardà
Editorial i any d'edició: Baula, 2013
ISBN: 9788447926381
Pàgines: 40

A les Muntanyes d'Aquest Cantó han vist una forastera. La Plis Plau i les seves amigues pensen que deu ser ben estranya... Potser s'equivoquen? Una nova història de la vaca Plis Plau sobre l'acceptació dels altres.

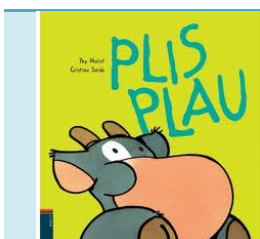
COL·LECCIÓ CONTES PER A PRIMERS LECTORS

Títol: *La Plis Plau i l'arbust de la vergonya*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Cristina Sardà
Editorial i any d'edició: Baula, 2013
ISBN: 9788447926374
Pàgines: 40

La Plis Plau s'ha amagat i les seves amigues no la troben. On deu ser? En aquesta història veurem com la Plis Plau supera la vergonya.

COL·LECCIÓ CONTES PER A PRIMERS LECTORS

Títol: *La Plis Plau*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Cristina Sardà
Editorial i any d'edició: Baula, 2010
Pàgines: 40

Llibre d'imatges on la petita vaca Plis Plau parla de temes d'un entorn proper, com ara la casa, els amics, el menjar, les festes, les estacions i els sentiments. És una edició especial, diferent dels altres títols de la col·lecció, per donar rellevància al personatge i al seu món.

ADAPTACIONS D'OBRES D'AUTORS CONEGUTS

Títol: *Els nens voladors*
Autor: Pere Calders, adaptació de Pep Molist
Il·lustrador: Lluís Farré
Editorial i any d'edició: Baula, 2012
Col·lecció: «Contes esbojarrats»
ISBN: 9788447925346
Pàgines: 32

Un dia, anant cap a l'escola, la Roser, una nena com qualsevol altra, es troba amb una fada que li concedeix un do: alçar qualsevol objecte amb la mirada. Amb el nou do i el seu pare munta una fantàstica i curiosa atracció de fira...

ADAPTACIONS D'OBRES D'AUTORS CONEGUTS

Títol: *Peter Pan*
Autor: James M. Barrie, adaptació de Pep Molist
Il·lustrador: Javier Andrada
Editorial i any d'edició: La Galera, 2012
Col·lecció: «Petits Universals»
ISBN: 9788424637491
Pàgines: 48

Els germans Darling, la Wendy, en George i en Michael, una nit atrapen l'ombra d'en Peter Pan, el noi que no creix mai. Ell els recompensarà portant-los a l'Illa de Mai Més, on viuran fantàstiques aventures enmig de sirenes, fades, els nens perduts, indis i pirates... i sobretot el terrible capità que odia en Peter i li fa la guerra. Però aviat descobriran que en Peter s'ho pren tot de broma... potser massa i tot.

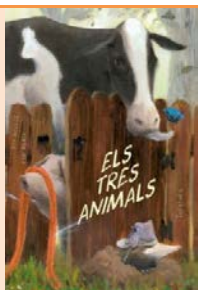
ÀLBUMS IL·LUSTRATS

Títol: *Des d'allà dalt, tot és diferent*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Anna Clariana
Editorial i any d'edició: El Cep i la Nansa, 2017
ISBN: 9788417000349
Pàgines: 30

Un dia que jo estava preocupat, l'avi em va dir: «Max, avui pujarem al vell roure, tal com feia jo quan tenia la teva edat. Des d'allà dalt, tot és diferent».

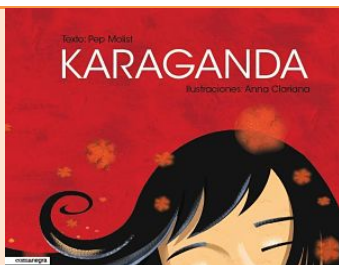
ÀLBUMS IL·LUSTRATS

Títol: *Els tres animals*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Kim Amate
Editorial i any d'edició: Takatuka, 2016
ISBN: 9788416003716
Pàgines: 36

La Mercè Roureda, una escriptora de contes que s'ha fet famosa amb tres personatges –un porc paleta, un talp periodista i una vaca excursionista–, decideix anar-se'n a viure al bosc a buscar la inspiració per crear noves històries i altres personatges. Ara bé, la vida al bosc no és com se la imaginava. Els animals viuen al bosc com han viscut sempre, cosa que desconcerta la Mercè i li fa patir una crisi de creativitat, que supera amb la idea d'un nou conte.

ÀLBUMS IL·LUSTRATS

Títol: *Karaganda*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Anna Clariana
Editorial i any d'edició: Comanegra, 2011
ISBN: 9788415097068
Pàgines: 32

L'hivern i la primavera arriben a la ciutat de Karaganda gràcies a dos visitants molt especials. Cada any arriba a la ciutat en Franc, vestit de blanc, i porta l'hivern dins d'una bufanda. I quan en Franc se'n vagi arribarà l'Amanda, que convida a entrar en la seva escalfor i els colors de la seva garlanda. Un conte diferent, farcit de metàfores i poesia, per gaudir d'unes il·lustracions plenes de màgia i simpatia mentre esperem la primavera.

CONTES INFANTILS

Títol: *La Verònica vol un amic*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Ona Causa
Editorial i any d'edició: Animallibres, 2018
Col·lecció: «La formiga»
ISBN: 9788416844739
Pàgines: 90

La Verònica té tot el que vol. Que vol un llibre? La mare l'hi compra. Un camió de bombers? El pare l'hi regala. Tanmateix, li falta una cosa molt important: no té cap amic amb qui jugar, xiuxiuejar secrets i compartir pors. Com pot trobar-ne un?

CONTES INFANTILS

Títol: *La Jordina i el drac Parrac*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Bernadette Cuxart
Editorial i any d'edició: Baula, 2017
Col·lecció: «Capsa de contes»
ISBN: 9788447933013
Pàgines: 35

Segona aventura del drac Parrac fill orfe de la Magalona, coneguda com «el drac de Sant Jordi». Fa poc, ha estat adoptat per la Jordina i el seu pare, el llenyataire. Com que és un drac, hi ha un munt de gent que se'n malfia. La Jordina, la seva amiga, l'ajudarà a demostrar als altres que de vegades les aparences enganyen perquè ell només vol ajudar a qui ho necessiti.

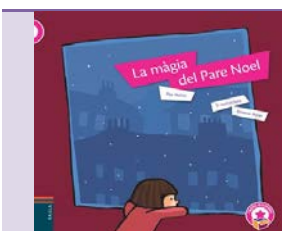
CONTES INFANTILS

Títol: *Parrac, el fill del drac*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Bernadette Cuxart
Editorial i any d'edició: Baula, 2017
Col·lecció: «Capsa de contes»
ISBN: 9788447930562
Pàgines: 32

Tots sabem que la llegenda del drac de Sant Jordi acaba amb la victòria del cavaller i la mort del drac. Al seu voltant, però, hi ha uns personatges per als quals la història continua.

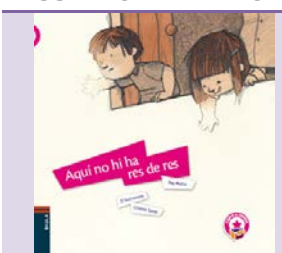
CONTES INFANTILS

Títol: *La màgia del Pare Noel*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Ximena Maier
Editorial i any d'edició: Baula, 2014
Col·lecció: «Capsa de contes»
ISBN: 9788447928286
Pàgines: 32

La Mar coneix molt bé el Pare Noel. Els seus pares li han explicat contes on hi surt. Però no l'ha vist mai de prop. Els contes diuen que hi ha molt poques persones que l'hagin vist. Viatja una sola nit a l'any, la de Nadal, i quan tothom dorm.

CONTES INFANTILS

Títol: *Aquí no hi ha res de res*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Cristina Sardà
Editorial i any d'edició: Baula, 2012
Col·lecció: «Capsa de contes»
ISBN: 9788447923076
Pàgines: 30

Un full en blanc, una tarda de pluja sense sortir, una estona sense res a fer... Però la podem omplir si estem atents: segur que hi ha alguna cosa per veure, olorar, escoltar, tocar o tastar. La vida és plena de finestres que ens ofereixen paisatges que podem omplir amb la imaginació i amb els sentits.

CONTES INFANTILS

Títol: *Ot i el falciot*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Màriam Ben-Arab
Editorial i any d'edició: Baula, 2017
Col·lecció: «Ala delta. Llettra lligada»
ISBN: 9788447935321
Pàgines: 55

De totes les coses que hi ha al món, l'Ot només en vol una: un gos. Fins que un dia, una estranya piuladissa fa que tot canviï.

CONTES INFANTILS

Títol: *Les quatre estacions d'en Bru*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Zuzanna Celej
Editorial i any d'edició: Pagès, 2016
Col·lecció: Nandibú
ISBN: 9788499757919
Pàgines: 56

Quatre contes amb quatre aventures quotidianes d'un os i la seva família. Un per cada estació de l'any. Inspirats en la vida i els costums dels ossos bruns que es mouen pels Pirineus. Els contes descriuen els primers anys de la vida d'en Bru, des que neix fins que es fa gran.

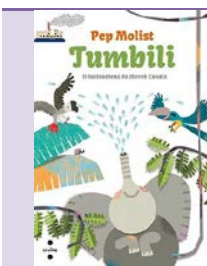
CONTES INFANTILS

Títol: *Capgrossos i gegants*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Mabel Piérola
Editorial i any d'edició: Brúixola, 2014
Col·lecció: «Contes menudets»
ISBN: 9788499065410
Pàgines: 28

És festa major. La Paula, l'Anna i el pare han anat a veure els gegants. També veuran els capgrossos i trobaran una sorpresa.

CONTES INFANTILS

Títol: *Tumbili*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Mercè Canals
Editorial i any d'edició: Cruïlla, 2014
«El Vaixell de vapor», sèrie blanca
ISBN: 9788466134149
Pàgines: 56

En Tumbili és un petit elefant que cada dia va a l'escola pel mateix camí. I cada dia saluda els mateixos animals que troba. Però si alguna vegada en falta algun, s'empipa com una mona i la selva tremola de cap a cap.

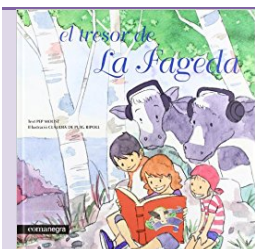
CONTES INFANTILS

Títol: *La Moli, la Doli i la teela de color vermell*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Valentí Gubianas
Editorial i any d'edició: Barcanova, 2013
Col·lecció: «Sopa de llibres»
ISBN: 9788448932176
Pàgines: 64

La Doli ja és una ovella més del ramat. Al costat de la Moli, la seva germana gran, comença a anar a escola, com les altres ovelles. Des de darrere un arbre, una vella guineu es fixa en ella i en el seu vestit vermell, ple de flors dibuixades. La Moli haurà de fer servir l'enginy per protegir la petita Doli de l'enorme fam de la guineu.

CONTES INFANTILS

Títol: *El tresor de la Fageda*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Clàudia de Puig
Editorial i any d'edició: Comanegra, 2012
ISBN: 9788415097495
Pàgines: 32

Un divertit conte infantil basat en l'experiència de la cooperativa La Fageda. L'Alba té sis anys i una imaginació que no se l'acaba. Un dia, tota la família decideix anar a visitar La Fageda, la cooperativa on s'elaboren els millors iogurts del món. Però l'Alba té un altre objectiu: descobrir quin és l'autèntic tresor que amaga La Fageda!

CONTES INFANTILS

Títol: *Guirigall al mercat*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Mercè Galí
Editorial i any d'edició: Efadós, 2012
Col·lecció: «Vet aquí»
ISBN: 9788415232155
Pàgines: 32

El primer dissabte que en Pere de Mirambell se'n va tot sol al mercat de Calaf, aquest es converteix en el més famós del país. Hi succeeix un fet extraordinari que dona lloc a la popular expressió «sembla el mercat de Calaf». I és que aquell dia feia un fred tan intens que gairebé glaçava el cor de les pedres...

CONTES INFANTILS

Títol: *Les cebes de Roscoff*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Alessandra Vitelli
Editorial i any d'edició: La fragatina, 2019
Col·lecció: Lo Mullarero
ISBN: 978-84-16566-56-3
Pàgines: 40

És un àlbum il·lustrat on s'enumeren les excel·lents virtuts i característiques de les cebes, i es relacionen amb els sentiments que es remouen a l'interior de la Joana després de la desaparició del seu avi.

CONTES INFANTILS

Títol: *En Joan ha perdut la A*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Maria Beitia
Editorial i any d'edició: Edicions El Cep i la Nansa, 2019
Col·lecció: Tresors
ISBN: 9788417756369
Pàgines: 40

En Joan, el protagonista, vol mostrar al lector alguns exemples del joc de Joan Brossa amb la forma de les lletres i alguns dels seus poemes visuals més coneguts.

NARRATIVA INFANTIL

Títol: *Les enigmàtiques fotos del senyor Clarissa*

Autor: Pep Molist

Il·lustrador: Núria Feijóo

Editorial i any d'edició: La formiga, 2012

ISBN: 9788416844395

Pàgines: 120

En Lluc i la Rita van per primera vegada al mercat dels Encants, un lloc on, segons els ha dit el seu pare, pots trobar allò que no trobaràs enlloc, ni tan sols a Internet. Allà, en Lluc es queda palplantat davant d'una foto antiga que hi ha en una parada. Té la sensació que no és la primera vegada que veu aquella fotografia, però no recorda ni quan ni on l'ha vist.

NARRATIVA INFANTIL

Títol: *El petó de la Lili Marleen*

Autor: Pep Molist

Il·lustrador: Jorge del Corral

Editorial i any d'edició: Barcanova

Col·lecció: «Sopa de lletres», 2014

ISBN: 9788448930752

Pàgines: 80

Timoneda és un poble on fa temps que no plou. La gent té l'esperança que un dia torni Lili Marleen, un personatge que, quan va visitar el poble fa anys, va portar solucions màgiques i meravelloses. En Pere és un nen del poble. Les seves pors el duen a conèixer un fotògraf, el senyor Salom, que li explica la seva història amb Lili Marleen i com gaudeix fotografiant moments feliços.

NARRATIVA INFANTIL

Títol: *Ricard, el del forat negre*

Autor: Pep Molist

Il·lustrador: Lucía Serrano

Editorial i any d'edició: Animallibres, 2013

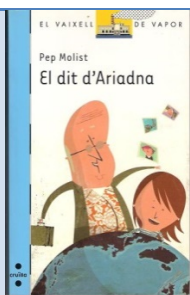
Col·lecció: «La formiga»

ISBN: 9788415095798

Pàgines: 88

La imaginació d'en Ricard és tan i tan enorme que, si fos una persona, tindria l'alçada d'un gegant. Des de ben petit, en Ricard té el somni de ficar-se algun dia en un forat negre. Ningú li ha pogut treure la idea del cap, així que un bon dia en Ricard se'n va de dret al fosc i temut Bosc Singular, d'on la gent surt amb la por dibuixada a la cara.

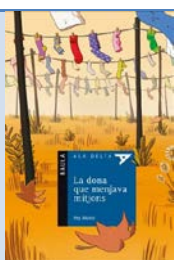
NARRATIVA INFANTIL

Títol: *El dit d'Ariadna*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Jordi Sunyer
Editorial i any d'edició: Cruïlla, 2012
Col·lecció: «El vaixell de vapor», sèrie blava
ISBN: 9788466130493
Pàgines: 112

L'Ariadna fa girar la bola del món i de tant en tant assenjala un punt del globus amb el dit. Si el nom els agrada, ella i l'avi s'inventen una història sobre aquell lloc. I l'àvia, que viu en un altre país, li envia llibres que també li fan descobrir llocs fantàstics. Així, gràcies als avis, l'Ariadna aprèn que es pot viatjar sense sortir de casa, gràcies a la imaginació i als llibres.

NARRATIVA INFANTIL

Títol: *La dona que menjava mitjons*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Jorge del Corral
Editorial i any d'edició: Baula, 2015
Col·lecció: «Ala delta», sèrie blava
ISBN: 9788447930296
Pàgines: 88

Aquesta història passa en un poble petit que ha bastit una llegenda –o potser només són enraonies i tafaneries– al voltant d'una casa i la dona que hi viu. Fa trenta anys que ningú l'ha vist, tot i que se la sent moure's per la casa i se li atribueixen les desaparicions de mitjons del poble. D'aquí li ve el malnom de «*la dona que menja mitjons*».

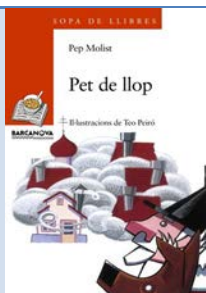
NARRATIVA INFANTIL

Títol: *El carnestoltes del cel*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Valentí Gubianas
Editorial i any d'edició: Zenobita, 2014
ISBN: 9788492571789
Pàgines: 40

Es tracta d'un conte infantil que té com a protagonista la Guida, una nena manresana molt imaginativa, i els fenòmens atmosfèrics (el vent, els núvols, la pluja, els llamps, els trons, l'arc de Sant Martí, la neu i la boira). Junts faran una festa per animar el Sol, que està trist. És tant gran l'espectacle que acaben creant que tots els ciutadans s'apunten a la diversió: es disfressen i fan una rua per la ciutat.

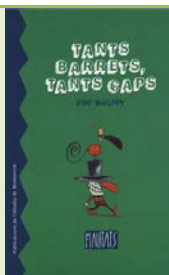
NARRATIVA INFANTIL

Títol: *Pet de llop*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Teo Peiró
Editorial i any d'edició: Barcanova, 2003
Col·lecció: «Sopa de Lletres»
ISBN: 9788448912048
Pàgines: 112

Viure a prop d'una bruixa, encara que no faci malifetes perquè ja és vella i repapieja, pot neguitejar una mica, pel fet que, si li agafa un rampell, segur que la farà ben grossa. Això és el que passa a Nariuska, un poble de la vella Rússia, on vivien tranquils i en pau fins que la vella bruixa Olívia té la pensada de fer la recepta de Tuf de Merda d'Oca. Sort que som al començament de la tardor i en Narcís, el bruixot amic de l'Olívia, arriba al poble amb el seu sac de castanyes. Prou que s'adona que la flaire és terrible i que la seva amiga no està per romanços! Com s'ho farà per caçar les olors per a la recepta màgica que necessita?

GÈNERE POÈTIC

Títol: *Tants barrets, tants caps*
Autor: Pep Molist
Editorial i any d'edició: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2004
Col·lecció: «Els Flautats»
ISBN: 9788484156765
Pàgines: 136

Soc en Copalta, venedor de barrets, capells i gorres, i us convido a entrar en aquest llibre. Hi podeu trobar tots els barrets del món. Abans, però, cal que us expliqui un secret molt important: els barrets pensen i saben allò que pensa el cap que porten a sota. Sempre han estat els barrets els que han triat i han portat les persones que els agraden més, i no pas a l'inrevés.

GÈNERE POÈTIC

Títol: *El llençol fantasma i altres petits tresors*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Montse Ginesta
Editorial i any d'edició: Baula, 2007
Col·lecció: «Ala Delta»
ISBN: 9788447916801
Pàgines: 112

El llençol fantasma, la cadira coixa, el llit submarí, la pols fina..., són alguns dels petits tresors que trobaràs a l'habitació del protagonista. Cadascun d'ells és presentat amb una poesia.

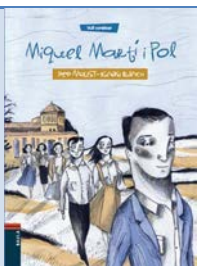
GÈNERE POÈTIC

Títol: *Paraulotes de les fines*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Òscar Julve
Editorial i any d'edició: Andana, 2017
Col·lecció: «Vagó de versos»
ISBN: 9788416394685
Pàgines: 46

La Fina Capa Liles no diu mai paraulotes, però al seu voltant és tota una altra cosa. Aquest llibre regala als lectors un recull complet de les paraulotes que la senyora Capa Liles caça al vol durant tota la seva vida, i que decideix convertir en agosarats **poemes** embolcallats d'originals il·lustracions.

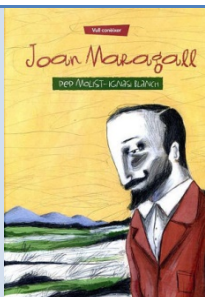
LLIBRES BIOGRÀFICS

Títol: *Miquel Martí i Pol*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Ignasi Blanch
Editorial i any d'edició: Baula, 2010
Col·lecció: «Vull conèixer»
ISBN: 9788447920006
Pàgines: 40

Amb unes breus pinzellades, aquest llibre vol donar a conèixer la vida del poeta Miquel Martí i Pol (1929-2003), i també pretén ser una introducció a la seva obra. Cada pinzellada està il·lustrada amb un poema o un fragment, ja que, en el cas de Miquel Martí i Pol, poesia i vida van estretament lligades, i sovint són una mateixa cosa.

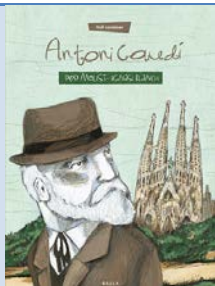
LLIBRES BIOGRÀFICS

Títol: *Joan Maragall*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Ignasi Blanch
Editorial i any d'edició: Baula, 2010
Col·lecció: «Vull conèixer»
ISBN: 9788447921324
Pàgines: 40

Aquest llibre vol donar a conèixer la vida de Joan Maragall i Gorina (1860-1911), que va transcórrer a Barcelona i altres indrets de Catalunya com bé reflecteixen els seus poemes, molts dels quals estan ambientats a la muntanya o al mar. El llibre també serveix d'introducció a la seva obra. Els diversos moments de la seva vida i obra estan il·lustrats amb un dibuix o amb un poema.

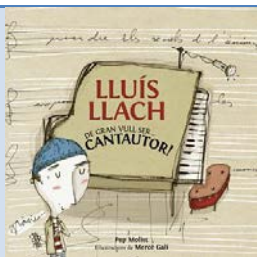
LLIBRES BIOGRÀFICS

Títol: *Antoni Gaudí*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Ignasi Blanch
Editorial i any d'edició: Baula, 2011
ISBN: 9788447922819
Pàgines: 40

Antoni Gaudí i Cornet (1852-1926) és un dels arquitectes catalans més importants, i sens dubte el més popular. La seva obra va significar una revolució tant en l'arquitectura com en el conjunt de les arts plàstiques. La recerca de la perfecció artística, social i personal va caracteritzar la seva vida.

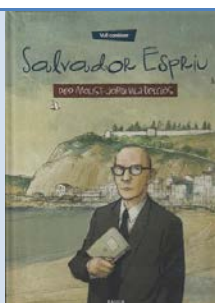
LLIBRES BIBLIOGRÀFICS

Títol: *Lluís Llach*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Mercè Galí
Editorial i any d'edició: Efadós, 2012
Col·lecció: «Llibre solidari»
ISBN: 9788415232292
Pàgines: 40

Durant quaranta anys, Lluís Llach va ser cantautor –l'artista que canta les seves pròpies composicions–. Vet aquí els elements i les persones que van fer que Lluís Llach esdevingués cantant: un poble amb un munt de músics, un piano negre, una mare i uns mestres apassionats per la música, a més de les converses amb l'avi Siset.

LLIBRES BIOGRÀFICS

Títol: *Salvador Espriu*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Jordi Vila Delclòs
Editorial i any d'edició: Baula, 2013
Col·lecció: «Vull conèixer»
ISBN: 9788447927050
Pàgines: 40

Un llibre per iniciar-se en el coneixement de la vida i l'obra de Salvador Espriu, el poeta que va fer d'Arenys de Mar un univers literari anomenat Sinera. Servint-se del mite de Sinera, Espriu, un dels poetes catalans més importants del segle xx, explica el nostre món.

AMB ALTRES AUTORS

VISUAL I DITS I NAS I ORELLES I GUST DE CIRERES

Títol: *Visual i dits i nas i orelles i gust de cireres*

Autor: Pep Molist

Editorial i any d'edició: Piscina, un petit oceà, 2018

ISBN: 9788469762660

Pàgines: 168

Al costat de trenta-vuit autors de LIJ més, he tingut el goig de participar amb el conte «*L'Alfons i el mar*» en aquest llibre fet a moltes mans entorn de tres propòsits: despertar els sentits, celebrar la literatura infantil i juvenil i guaitar la lletra nua. Un llibre descosit, hilarant, un xic boig... Amb trenta-nou textos escrits amb els dits i la llibertat que dibuixen les paraules.

3.2 Els premis

Al llarg de la seva trajectòria com a escriptor, Pep Molist ha estat mereixedor de diversos premis:

- **Atlàntida**, atorgat pel Gremi d'Editors, per «Pàgines de Llibres», del diari *Segre* (1991).
- **Vet aquí un gat**, de Montcada i Reixac, per *En Martí i el secret de l'home sac* (1999).
- **Aurora Díaz-Plaja**, atorgat per l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, per l'article «Observa, compara i tria. Alfabet incomplet de la literatura infantil i juvenil catalana», publicat al *Quadern d'El País*, el 20 de desembre de 2001 (2002).
- **Rovelló d'assaig sobre literatura infantil i juvenil**, per *Els llibres tranquils: el curs de la vida a través de la literatura infantil* (2003).
- **Parcir d'Àlbum Infantil il·lustrat**, per *El senyor sol i la senyora eriçó* (2007).
- **Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona** per *Dos fills* (2007).
- **Crítica Serra d'Or** per *Dos fills* (2007).
- **Crítica Serra d'Or de Literatura i Assaig** per *Dos fills* (2008) i per *Salvador Espriu (categoria infantil)* (2014).

Per a Pep Molist la lectura és molt important. Ha aconseguit fer d'aquesta seva gran afició també la seva feina. De fet, creu que si ets un bon lector tard o d'hora acabaràs escrivint. Es considera «un autor bastant dúctil, però amb un vessant poètic i sentimental». El seu estil s'ha anat polint i adaptant a cada obra, en una producció que amb el pas del temps s'ha anat diversificant pel que fa al gènere i a l'estil. El seu contacte constant amb el públic lector l'ha portat a conrear aquest ampli ventall d'estils que el caracteritza.

La maquinària continua en marxa. La producció va endavant. Quina serà la pròxima obra? Mirarem d'estar al cas!

3. Les enigmàtiques fotos del senyor Clarissa

En Lluc i la Rita, dos dels protagonistes d'aquesta història, inicien una investigació el dia que, amb el seu pare, van a visitar per primera vegada el mercat dels Encants. En Lluc veu en una de les parades unes fotografies que li causen un fort impacte, i que li sembla recordar haver vist abans. Tot estirant el fil de la curiositat s'entossudeixen a cercar-ne l'autor. Aviat descobreixen que el fotògraf que les va fer no va ser mai ni conegut ni reconegut com a fotògraf, malgrat que la seva obra era extraordinària.

Pep Molist va escriure aquest relat arran de la visita que va fer a l'exposició celebrada al CCCB (2014-15) **Arissa, l'ombra i el fotògraf 1922-1936** sobre la vida i obra d'Antoni Arissa.

La por és una de les emocions que es fa més present des de l'inici de l'obra. D'una banda, en Lluc s'engresca a investigar a partir de l'impacte que rep en veure les fotografies, que li recorden les històries de por que inventaven per passar l'estona amb el seu amic Bernat, quan aquest vivia a Barcelona. També li ve al cap una experiència viscuda quan era petit que el va marcar considerablement. Així mateix, es fa present la por de la repressió durant la Guerra Civil espanyola i el silenci de la gent durant la dictadura posterior. Tot plegat contrasta amb el goig, l'entusiasme i l'esforç que diversos personatges del relat mostren per poder recuperar la memòria històrica.

És un relat d'aventures però que convida el lector a conèixer el fotògraf Antoni Arissa, el seu llegat artístic i el moment històric que li va tocar viure. També es poden introduir aspectes relacionats amb tècniques fotogràfiques senzilles.

4. La il·lustradora

Núria Feijó Antolín (Sant Feliu de Llobregat, Barcelona 1973) és arquitecta i il·lustradora. Li hauria agradat estudiar Belles Arts, però finalment va cursar Arquitectura. Quan va acabar, seguia amb la recança de no haver fet el que li agradava més, que era dibuixar, i va seguir els estudis d'il·lustració a l'Escola Francesca Bonnemaison (2006-08).

Des de fa una dècada aproximadament combina totes dues professions. Ha il·lustrat més de trenta publicacions: llibres de text, àlbums, contes per a infants...

Ha obtingut, entre altres, el premi Samaruc de literatura infantil per *Set Blancaneus i un nan*, de Carles Cano. Edicions del Bullent (2013); el premi Llança de Sant Jordi a la millor coberta per *Endevinalles per a tothom*, de Pere Martí i Bertran. Editorial Baula (2015).

Ha fet treballs per a diverses editorials: Edicions del Pirata, Animallibres, Barcanova, Baula, Boolino, Bromera, Cruïlla, Edicions del Bullent, Everest, Edelvívies, El Cep i la Nansa, El Punt-Avui, Somoslibros, Noguera, Planeta, Panamericana, Cadí...

La seva manera de treballar la il·lustració ha anat evolucionant amb el pas del temps. També és cert que ha procurat combinar i provar diverses tècniques per evitar caure en la rutina. Al principi il·lustrava amb acrílics i oli, però hi havia de dedicar molt de temps, el procés era lent i laboriós. Ara, normalment comença fent un esbós a llapis i després hi posa el color a l'ordinador. Altres vegades treballa directament amb retoladors, ceres o altres tècniques.

Ella mateixa afirma que no li agrada il·lustrar exactament el que diu el text, sinó sobretot el que li suggereix. El seu objectiu és fer somniar el lector. Cada projecte representa un nou repte, que li permet fer nous descobriments. Valora molt positivament el treball en equip que suposa il·lustrar un llibre. La majoria de vegades inicia el procés creatiu a partir del text que li proporciona l'autor. Darrerament procura destinar una estona al dia a dibuixar el que li ve de gust, lluny de les càrregues i pressions que li puguin posar les editorials. Qui ho sap, potser aquestes produccions esdevindran futures creacions.

5. La guia fil per randa

5.1 Proposta didàctica

Aquesta proposta didàctica va **dirigida a alumnes de cycle superior**. En aquesta etapa els nens i nenes ja llegeixen pel seu compte i en general amb bona fluïdesa. El lector es veu com un heroi o heroïna de les seves lectures. La narració esdevé inseparable del desig, d'allò que és somniat o desitjat (*Paul Ricoeur, 2005*: «Llegir va un xic més enllà d'imaginar el món en forma d'història, el lector va configurant el rol que ell pot tenir en aquest món»).

L'actitud envers els llibres i la lectura es va configurant amb el temps i va agafant la forma de les diferents experiències lectores viscudes. L'autoconcepte lector es va forjant a poc a poc, depenent de la quantitat i la qualitat d'aquestes experiències. Si l'actitud de l'infant és positiva, es mostra receptiu i empàtic, tendirà a la repetició i consolidarà l'hàbit de la lectura. S'han de planificar intervencions educatives destinades a promoure el gust per la lectura, moltes vegades amb l'objectiu de compensar les desigualtats d'accés a la lectura a causa de les diferències socioculturals de l'alumnat.

En el document *Competències bàsiques de l'àmbit lingüístic*,¹ trobem informació relativa als continguts clau associats a cada competència, així com orientacions metodològiques per poder aplicar a l'aula. Un lector competent ha de saber llegir, llegir per aprendre i...

¹ Document publicat pel Departament d'Ensenyament i revisat el març del 2015.

«**Llegir per gust:** el gust per llegir s'adquireix desenvolupant l'hàbit lector i fomentant la lectura sistemàtica en qualsevol suport, aprenent a reflexionar sobre el que s'ha llegit, sabent-ho explicar mitjançant evidències orals o escrites i sabent-ho compartir. En el foment del gaudi de la lectura hi tindran un paper important la biblioteca, la família, les tutories de lectura, la formació literària, els bons models...».

L'alumnat de cicle superior està a un pas de l'adolescència, cada vegada els costa més explicar el que fan i el que pensen, els seus interessos i gustos canvien. Generalment donen (o sembla que donin) poc valor als consells dels mestres i dels pares. Almenys és el que sovint ens volen fer creure...

«Deixar que l'adolescent descobreixi les seves pròpies lectures, experimenti nous gèneres i abandoni, si ho desitja, els interessos de l'etapa d'infantesa sense trobar-se amb la crítica dura de l'adult, és un bon principi per aconseguir que llauri un camí personal en el món de la lectura».

Lola Casas i Jesús González en el llibre *Llegim?*. Barcelona: Cercle de Lectors. 2005.

Com que és important que llegir esdevingui un plaer, la lectura s'ha de poder exercir en llibertat. Com a docents i com a adults en general, hem de tenir clars una sèrie de principis. Cal intentar respectar les preferències de lectura dels alumnes. L'espai i el moment per llegir al llarg del dia ha de ser una opció personal, com també l'estona que s'hi dedica. Hi ha èpoques en què llegim més i d'altres en què llegim poc o gens. La llibertat de l'abandó d'una lectura si no agrada o no respon a les expectatives inicials també ha de ser entesa i respectada.

Les propostes que trobareu a continuació pretenen ajudar a establir un vincle afectiu amb la lectura, i incorporar la dimensió lúdica a les activitats lectores. Conèixer el moment en què es troba cada alumne és molt important per poder plantejar reptes assequibles i potenciar la interacció i la comunicació entre l'alumnat, la tria de llibres o de temàtiques.

«Només la pràctica diària de la lectura permetrà formar-se una autoimatge de lector que aprèn a avaluar anticipadament els llibres, a crear-se expectatives, que s'arrisca a seleccionar, que s'acostuma a abandonar un llibre que el decep i a demanar en préstec els que li resulten atractius. Una lectura diària, autònoma, seguida, silenciosa, de gratificació immediata i d'elecció lliure resulta imprescindible per desenvolupar la competència lectora, l'hàbit lector i, sobretot, l'autoimatge de persona lectora».

Teresa Colomer. *Andar entre libros: la lectura literaria en la escuela*. Ciutat de Mèxic: Fondo de Cultura Económica. (col·l. «Espacios para la lectura»), 2005.

practicar i combinar les diverses estratègies de lectura.

Les activitats que proposa la guia se centren bàsicament en l'àmbit lingüístic, però n'hi ha d'altres que també afecten àmbits com ara l'educació en valors, el coneixement del medi, el digital i l'artístic.

5.2 El paper del docent

El docent ha d'exercir com a model i ha de facilitar experiències lectores compartides, riques i diverses, cada dia! Sempre que pugui ha de mostrar les estratègies que ell mateix posa en pràctica quan llegeix. A la tasca d'orientador ha d'afegir la d'observador del procés i de l'evolució que fa l'alumne, per ajudar-lo a configurar-se com a *persona lectora*.

Ha de procurar disposar d'un **espai adequat** per poder-ho portar a terme. Som conscients que no tots els centres tenen aules i espais en les millors condicions, però malgrat tot cal fer l'esforç de crear un espai agradable i acollidor. Amb petits detalls es pot aconseguir: n'hi ha prou amb un petit racó, un faristol, un prestatge, una taula...

S'ha de poder adequar un lloc preferent, quasi diria que d'ús exclusiu per a la lectura, que tots els alumnes identifiquin com a tal, on poder trobar llibres diversos, lectures significatives, que els permetin fer relectures i sobretot gaudir de tot el que s'hi vagi posant, bé siguin obres conegudes o per descobrir.

Dins d'aquest espai caldrà determinar juntament amb l'alumnat la normativa d'organització i ús. A poc a poc es pot anar augmentant el volum de llibres. És important ordenar-los segons un criteri objectiu, preferentment seguint la catalogació que s'utilitzi a la biblioteca de centre. Va bé disposar d'espais preferents dedicats als llibres nous, als últims recomanats... Cada centre, cada aula i potser m'atreveixo a dir cada docent ha de dissenyar, sempre segons el grup d'alumnes que tingui, aquest espai. L'ha de personalitzar, fer-lo seu, donar-hi significat.

«El mestre ha de ser un creador d'espais educatius i no només això sinó un descobridor i coordinador d'aquests. Cal que obri portes perquè els alumnes puguin entrar i anar trobant el que hi ha dins, ha de facilitar que aquest accés sigui fàcil i adequat i acompanyar en el cas que es presentin algunes dificultats».

E. Teixidor. *La lectura i la vida*: Barcelona: Columna Edicions, 2007.

També ha de **tenir cura de la tria dels llibres**. Per assegurar l'èxit, les lectures els han d'atrapar. Si volem que els nostres alumnes s'enganxin a la lectura hem d'intentar que el llibre que triïn els embadaleixi des de bon començament. Per aquest motiu és molt important que els docents facin una selecció molt conscient de les lectures que presentaran als alumnes i que, sempre que sigui possible, es marquin un itinerari lector que es pot anar transferint al llarg dels anys en funció de les preferències i inquietuds que mostri cadascun dels alumnes en la formació del seu hàbit lector.

Alguns dels criteris que cal tenir presents a l'hora de triar els llibres:

- **La qualitat del llibre** (aspectes literaris, lingüístics...).
- **Les il·lustracions** (qualitat artística, relació amb el text...).
- **Format**
- **Adequació al lector** (competència lectora, interessos). Les edats que consten al mateix llibre són orientatives.

El docent ha de procurar tenir **coneixement del comportament lector dels alumnes**. És recomanable crear i fer ús d'unes **pautes d'observació**, que ens permetran poder modificar el temps, l'espai i les activitats que es generen a l'entorn de la lectura perquè siguin més efectives i engrescadores. Alguns dels aspectes que es poden observar són:

- Li agrada anar al racó de lectura de l'aula, i a la biblioteca del centre?
- Participa quan es fan activitats de lectura col·lectiva?
- Gaudeix de la lectura en veu alta del docent?
- Gaudeix de la lectura en veu alta dels companys?
- Participa quan es fan les converses de lectura?
- Mostra interès i gaudi quan es proposen activitats relacionades amb els llibres i la lectura?

Aquests aspectes també es poden tractar amb **entrevistes personals de lectura**.

El docent ha de treballar també **la dimensió personal i privada de la lectura**: saber identificar els trets dels personatges que apareixen als llibres, fer connexions entre el que es llegeix i la vida personal, poder personalitzar la lectura: aturar-se, tornar enrere, rellegir... i **la dimensió interpersonal i pública de la lectura**: poder parlar del que es llegeix, fer comentaris, recomanacions, donar-ne l'opinió personal...

El **model d'intervenció del docent** ha de ser un guiatge, sovint compartit amb l'alumne i fet al llarg de tot el procés (abans, durant i després) de la lectura. Aquesta interacció i acompanyament ha de permetre posar en joc les capacitats, habilitats i estratègies necessàries per poder comprendre el text. S'ha de poder gestionar de manera que les ajudes i intervencions del docent es vagin retirant a mesura que l'alumne comenci a assolir de manera independent la comprensió del text. Sempre es començarà compartint l'objectiu de la lectura, per donar-hi un sentit. Fer-ho esdevindrà alhora un input motivador. Al llarg del procés lector també s'ha d'ajudar a verificar i reconduir la comprensió.

El mestre ha de ser un creador d'espais educatius i no només això sinó un descobridor i coordinador d'aquests. Cal que obri portes perquè els alumnes puguin entrar i anar trobant el que hi ha dins, ha de facilitar que aquest accés sigui fàcil i adequat i acompanyar en el cas que es presentin algunes dificultats.

E. Teixidor a. *La lectura i la vida*: Barcelona: Columna Edicions, 2007.

5.3. Les estratègies de lectura i el procés lector

Actualment, es considera que hi ha sis grans tipus d'estratègies lectores (adaptat d'U. Ruiz Bikandi, *op. cit.*):

1. Les que permeten crear, identificar i compatir els objectius d'una lectura. Dit d'una altra manera, les que permeten iniciar una lectura havent establert un objectiu, a partir d'una sèrie de preguntes (p. ex. *Per què vull llegir aquest text?, què vull aconseguir?...*).
2. Les que ajuden a fer aflorar els coneixements previs, les que aporten motivació i s'orienten a aconseguir l'assoliment de l'objectiu de lectura. El lector es fa preguntes relacionades amb l'autor, el text, el tema, el context...
3. Les que permeten inferir, fer hipòtesis, formular-se preguntes.... (p. ex.: *com acabarà?, qui és el personatge principal?*) durant tota la lectura.
4. Les destinades a anar comprovant la comprensió al llarg de tot el procés (per ex.: *què entenc fins aquí?, seria capaç d'explicar?...*).
5. Les que fan possible l'avaluació de la consciència del contingut i la informació del text. Per exemple: *quin sentit té?, què vol dir?*
6. Les que van dirigides a sintetitzar, a resumir. Ajuden a saber i explicar si s'ha assolit l'objectiu de la lectura. (p. ex.: *quines informacions he obtingut?, estic satisfet d'ela lectura?*)

Les activitats proposades en aquesta guia didàctica i en el *Quadern de l'alumne* estaran agrupades seguint els tres moments del **procés lector**: 1. *Abans* 2. *Durant* 3. *Després de llegir*.

Aquesta lectura està **pensada per a alumnes de cicle superior**. No cal establir de manera estricta les estratègies que s'empraran abans, durant o després de la lectura. Es pot utilitzar una mateixa estratègia en tempos diferents, el més important és preveure l'habilitat cognitiva adequada per al grau de maduresa de cada alumne i ajudar-lo a escollir la que li pugui anar millor. L'alumne ha d'adoptar un paper actiu en la lectura, se li ha de donar protagonisme a l'hora d'elaborar el significat del text (història).

Les activitats que trobareu en la *Guia didàctica* i en el *Quadern de l'alumne* permetran treballar les estratègies següents: fer i comprovar hipòtesis, fer connexions, inferències, fer-se preguntes i visualitzacions, ser capaços de valorar i integrar el contingut del text llegit, poder fer-ne una valoració crítica i compartir opinions personals. Hi ha propostes diverses que conviden a practicar diferents tècniques de conversa a partir d'agrupaments diferents: individual, parelles, petit grup, gran grup...

Abans de la lectura: *Despertar l'interès i la motivació*

- Explicitar l'**objectiu de la lectura**, activar experiències i coneixements previs, suscitar l'interès per la lectura. Es tracta d'una activitat de gust per la lectura. Per tant, bàsicament ens proposarem com a objectius més importants gaudir del relat i participar de les converses que es puguin generar posteriorment.
- Presentar **aspectes relacionats amb el lèxic i el llenguatge**. Apareixen diverses **paraules/expressions** el significat de les quals caldrà assegurar des de bon començament.
- **Estratègies lectores**. Fer hipòtesis sobre el contingut a partir del títol, la coberta, la contracoberta, les imatges... Fer inferències i anticipacions. Establir connexions amb mi mateix, amb altres lectures, amb el món. Planificar com faré la lectura del llibre.

Durant la lectura: *Guiar*

- Practicar les diverses **modalitats de lectura** de l'aparat 5.5.
- **Aplicar estratègies** mentre llegim: fer hipòtesis, connexions i visualitzacions.
- Assegurar que s'està **construint de manera significativa la lectura**. Resolució dels problemes de comprensió, recapitular, buscar els temes, els fets principals que van sorgint.
- Les **relectures**. És bo recomanar als alumnes que facin relectures, són una estratègia de comprensió, però poden ser molt més. Poden ajudar a descobrir noves sensacions o simplement retrobar un relat conegut, i contribueixen a donar seguretat i confiança a l'hora de parlar de la lectura, perquè una segona lectura ens permet fixar-nos en aspectes que abans ens havien passat per alt, ja sigui sobre el comportament dels personatges o sobre la trama.
- **Comprovació** de les diferents **estratègies aplicades**.

Després de la lectura: *Reflexionar*

- Valoració de la comprensió del text (autoregulació de la comprensió)
- Ser capaç de compartir, donar una opinió amb criteri propi i personal del llibre llegit.

5.4. Les modalitats de lectura

Amb els alumnes de cicle superior cal continuar aprofundint en la lectura, posant en pràctica diverses modalitats de lectura: *compartida, guiada, autònoma, dramatitzada*.

a) *Lectura compartida*

Aquesta modalitat té a veure amb la dimensió social de la lectura, ja que implica interacció entre els lectors per parlar dels textos llegits, implica construir conjuntament el significat. Quan es plantegen

activitats de lectura compartida no hem d'oblidar la possibilitat de promoure que es faci també amb la família, la resta de comunitat educativa i l'entorn.

b) Lectura guiada

És una de les modalitats més emprades. Facilita la comprensió lectora i també ajuda a la construcció de coneixement, pretén contribuir en l'ensenyament-aprenentatge del procés lector. Posa en joc les capacitats lectores, les habilitats i les estratègies que es necessiten per comprendre un text.

Ha de ser una activitat en què el protagonisme sigui compartit entre el docent i l'alumne, encara que el guiatge sigui a càrrec del docent.

c) Lectura autònoma (temps i espai)

Es tracta que l'alumne tot sol llegeixi al seu ritme, en silenci. Hem de poder disposar de diversos exemplars del llibre, un per a cada alumne. S'haurà de preveure un temps dins l'horari per poder practicar adequadament aquesta modalitat de lectura. Els avantatges que comporta són múltiples. En primer lloc, millora la fluïdesa lectora, ja que l'alumne no s'ha de centrar en la comprensió del text, perquè ja coneix la història. Només s'ha de centrar en la descodificació.

Quan no coneix al contingut del text també és important i enriquidora, ja que permet dedicar menys esforç i concentració a llegir de manera fluïda, sense errors, per prioritzar la comprensió, anar endavant i endarrere, aturant-se en les paraules o expressions més complicades i fer pauses per anar integrant la informació que va llegint. La pressió emocional que suposa la lectura en veu alta desapareix i, per tant, el ritme de lectura és el personal de cada alumne. Afavoreix i millora la competència lectora en general.

d) Lectura dramatitzada

En aquesta modalitat els alumnes preparen un text –pot ser a diverses veus– Té molta importància l'assaig, i evidentment la posterior lectura en veu alta. Ens porta a treballar tots els aspectes relacionats amb la **fluïdesa lectora**: la precisió en la descodificació, la prosòdia (ritme adequat, expressió, entonació correcta i fraseig) i la comprensió.

5.5. Parlar de la lectura

A les aules dels nostres centres educatius parlar de les lectures no sempre és habitual, tot i que sabem que compartir una lectura, anar més enllà del fet de llegir com a experiència individual, és molt recomanable ja que pot suposar l'entrenament per aprendre a parlar d'altres temes.

Parlar de la lectura comporta una interacció interpersonal i pública que en el teatre o en el cinema es considera més habitual. Compartir l'experiència lectora contribueix a incrementar el gust per llegir.

Què es proposa?

- Generar activitats per parlar i compartir la lectura (en trobareu alguns exemples a partir de la lectura de *L'Ot i el falciot*).
- Valorar i reconduir, si cal, l'actitud dels alumnes davant de les activitats d'aquesta mena.
- Aprendre a diferenciar les converses de lectura orientades a la millora de la comprensió lectora de les motivades únicament pel gust de llegir.

Aidan Chambers en el seu llibre *Dime* (2007) proposa gestionar la conversa literària a partir de preguntes. Les organitza en tres categories diferents: bàsiques, generals i especials. Segons Chambers la manera correcta d'aplicar-les és a partir de la provocació, la interacció i el diàleg entre els alumnes a partir d'aquestes diferents classes de preguntes. Les formula el docent, que les ha preparat prèviament, en funció de la lectura, i en el moment de la conversa que consideri més oportú. És recomanable generar un ambient determinat, pel que fa tant a l'espai com a l'organització i la normativa entorn del desenvolupament de l'activitat: ordre en el torn de paraula, escoltar i respectar les opinions dels companys, no repetir les opinions ja donades, intentar fer aportacions personals... En aquest quadre hi ha exemples de les tres categories de preguntes.

PREGUNTES BÀSIQUES <i>Ajuden a començar la conversa</i>	PREGUNTES GENERALS <i>Permeten fer comparacions entre lectures.</i> <i>Aporten idees, opinions que reforcen la comprensió</i>	PREGUNTES ESPECIALS <i>Ajuden a descobrir les particularitats de cada llibre</i>
Què t'ha agradat més de <i>L'Ot i el falciot</i> ?	Hi ha alguna cosa que passa en el llibre que t'hagi passat a tu?	Quin personatge o personatges t'han semblat més interessants?
Hi ha alguna cosa que no t'hagi agradat?	Abans de llegir el llibre, de què t'imaginaves que tractaria? Ha estat com esperaves?	Algun personatge o el protagonista de la història et fa pensar en algú?
Alguna part t'ha avorrit?	Digues alguna paraula o frase que t'hagi agradat.	On passa la història? Podria passar en algun altre lloc?
Alguna cosa t'ha sorprès?	Què canviaries de la història?	Quan passa, la història?
Has trobat estranya alguna cosa?	Quina escena del llibre t'has imaginat?	Qui narra la història?
Quina il·lustració t'ha agradat més?	Has llegit llibres semblants a aquest?	Digues alguna opinió sobre el llibre que encara no s'hagi dit.

6. Quadern de l'alumne

El quadern de l'alumne presenta un seguit d'activitats que tenen com a objectiu despertar el gust per la lectura. S'han de considerar propostes, suggeriments. Cada docent haurà de valorar quines tria, segons les característiques, els interessos i les necessitats de l'alumnat. Les activitats estan estructurades en tres blocs:

- ✓ Abans de llegir
- ✓ Mentre llegim
- ✓ Després de llegir

No totes les activitats que trobareu descrites a l'apartat 7 d'aquesta guia es troben en el quadern, algunes són activitats derivades o bé propostes dirigides a poder atendre també la diversitat d'interessos i necessitats de l'alumnat de les nostres aules.

7. Activitats

Abans de llegir

Activitats 1, 2, 3 (Activació de coneixements previs)

Activitat 1 (Documentació: coneixements sobre l'obra i l'autor. Escolta activa i presa d'apunts)

Abans de començar la lectura de *Les enigmàtiques fotos del senyor Clarissa*, us proposem que mireu dos vídeos per conèixer l'obra del fotògraf que va inspirar Pep Molist per fer aquesta novel·la. Corresponen a l'exposició: *Arissa. L'ombra i el fotògraf 1922-1936* que va tenir lloc al CCCB del 14.11.2014 fins el 12.04.2015.

Arissa. L'ombra i el fotògraf, 1922-1936 és un recorregut per la carrera artística d'Antoni Arissa, un dels fotògrafs de referència del panorama català. L'exposició, dividida en tres parts, explora els inicis de l'artista i alhora s'endinsa en la seva etapa més prolífica, cap als anys trenta, quan va entrar de ple en les avantguardes fotogràfiques. L'exposició va ser comissionada per Valentín Vallhonrat i Rafael Levenfeld.

[-https://www.ccma.cat/tv3/alcarta/viallibre/aria-lombra-i-el-fotograf-1922-1936/video/5465831/](https://www.ccma.cat/tv3/alcarta/viallibre/aria-lombra-i-el-fotograf-1922-1936/video/5465831/)

[-http://www.cccb.org/ca/multimedia/videos/arissa-lombra-i-el-fotograf-1922-1936/210187](http://www.cccb.org/ca/multimedia/videos/arissa-lombra-i-el-fotograf-1922-1936/210187)

Activitat 2 (Conversa en parelles i gran grup)

Conversa per parelles sobre el contingut de les dues projeccions, a partir del guió que hi ha en el *Quadern de l'alumne* (pàgina 3). Tot seguit tota la classe pot fer una posada en comú.

Activitat 3 (Reflexió metalingüística sobre el significat d'un text)

Lectura en veu alta del text per part de la mestra:

«La fotografia pot ser una finestra: hi veus el que està passant,
i ho enregistres amb la càmera.
Però també pot ser un mirall,
on t'hi reflecteixes amb allò que expliques».

Juan M. Castro (fotògraf)

En acabar la lectura es pot obrir un torn d'intervencions per assegurar que tots hagin entès bé la citació, que expressa un concepte doble de la fotografia: com a *finestra* (des d'on poder mirar) o com a *mirall* (on reflectir els sentiments, idees, pors, il·lusions, anhels...). Cada alumne haurà d'escriure la seva interpretació del text en el quadern (pàgina 4).

Activitat 4 (Connexions del text amb coneixements dels vídeos)

El títol del llibre conté dos elements clau en la novel·la: les fotografies enigmàtiques i el senyor Clarissa. És el moment d'aclarir el significat de la paraula *enigmàtiques* i de fer hipòtesis sobre el Sr. Clarissa. Els alumnes poden establir connexions entre el tipus de fotografies que han vist en els vídeos de l'activitat 1 i entre els noms Arissa i Clarissa.

Activitat 5 (Estratègies de comprensió: inferències i prediccions)

A partir de l'observació individual i reflexiva de la imatge de la coberta i de la lectura de la contracoberta l'alumne pot fer inferències i prediccions sobre la novel·la. Com a suport hem inclòs unes preguntes en el *Quadern de l'alumne* per contestar oralment, perquè acabin formulant una hipòtesi.

La contracoberta ens avança que un dels llocs on succeeixen fets clau de la història és el mercat dels Encants, un lloc real que pot ser molt desconegut per als alumnes. Us proposem:

- 1) Anar a la pàgina web <http://www.encantsbcn.com/ca> [Consulta 05.04.19] per poder saber què és i què es fa als Encants de Barcelona. Mostrar on trobar la informació bàsica. Si es considera convenient es pot fer una activitat de cerca d'informació en petit grup:

- On és?
- Quin horari té el mercat?
- S'hi pot arribar amb transport públic?
- Què hi podem trobar?
- Com es pot fer per enviar un correu electrònic als responsables del mercat?
- ...

- 2) Cercar la ubicació del mercat dels Encants, consultant la web: <https://www.google.com/>

És molt important que l'alumne pugui anar veient i imaginant els escenaris de la novel·la des del començament. És una bona estratègia de comprensió lectora. Ajudarà a transformar el text en una vivència personal, en una experiència en què intervindran diversos sentits ja que es posaran en evidència sentiments, sons, emocions, imatges, sensacions...

Activitat 7 (Fitxa bibliogràfica)

La realització d'aquesta activitat ha de portar l'alumnat a:

- Conèixer les dades bibliogràfiques que contenen els llibres i saber-les localitzar.
- Saber utilitzar correctament algunes d'aquestes dades per poder consultar el catàleg de biblioteques, demanar un llibre en una llibreria o bé obtenir informació sobre un títol concret a internet.

Activitat 8 (Reflexió sobre la dedicatòria)

Val la pena reflexionar sobre la dedicatòria que de vegades inclouen els escriptors en els seus llibres. En aquest cas, Pep Molist ha dedicat la novel·la a dues persones i a moltes més: al seu pare, a l'Antoni Arissa i a totes les persones que la Guerra Civil espanyola va silenciar. Cal assegurar la comprensió de «Les persones que la guerra va silenciar». Es pot fer una conversa i aprofundir més o menys en el tema segons com sigui el grup classe:

- *Què vol dir «persones que la guerra va silenciar»?*
- *Es refereix només a les persones que van morir a la guerra? A altres persones? Quines?*
- *Com creieu que devia ser aquesta guerra?*
- *Saps a quina guerra fa referència?*

També pot ser interessant obrir una conversa en gran grup sobre les dedicatòries:

- *Què diríeu que té d'especial una dedicatòria?*
- *Per què creieu que els escriptors posen dedicatòries en els seus llibres?*
- *Recordeu algun llibre que hagueu llegit que també tingui dedicatòria?*

Activitat 9 (Introducció o preàmbul)

Per contextualitzar el llibre cal compartir amb els alumnes la lectura del preàmbul, que ens aporta dos coneixements previs importants. L'autor ens explica primer en què es va inspirar per escriure el llibre: les fotografies d'una exposició. Pot ser interessant disposar del catàleg de l'exposició, per poder mostrar les fotografies de les quals va partir l'autor:

Levenfeld, Rafael; Vallhonrat Ghezzi, Valentín. **Arissa:**
l'ombra i el fotògraf.
 Centre Cultura Contemporània Barcelona, 2014.

En segon lloc, l'autor ens revela un altre fet rellevant: que l'obra parteix d'unes fotografies reals però que la història és inventada, juga amb el que és real (fotos, mercat...) i el que és de ficció (els personatges, la investigació...). En aquest sentit el mateix títol ens dona una pista que podem aprofitar per comentar: el fotògraf de l'exposició es deia Arissa i el del llibre, Clarissa. En el nom del fotògraf del llibre hi ha amagat l'altre nom.

La reflexió sobre aquests aspectes ajudarà l'alumne a comprendre millor l'obra, i també a conèixer la perspectiva de l'autor i els temes que són susceptibles d'inspirar i construir una història. D'altra banda, la lectura i la conversa pot derivar també en una reflexió sobre el mateix preàmbul. Podríem plantejar als alumnes:

- Sabríeu explicar amb les vostres paraules què és un preàmbul?
- Per a qui fa el preàmbul l'escriptor?
- Recordeu els llibres que heu llegit. Tenien preàmbul?
- Quan creieu que és convenient posar un preàmbul?

Activitat 10 (*L'autor i la il·lustradora*)

Es proposa fer una lectura en veu alta de la biografia de l'autor i de la il·lustradora. Els alumnes han de fer una escolta activa i posar a prova la capacitat de seleccionar i retenir la informació demanada al quadern (trobareu 2 i 4 d'aquesta guia).

Activitats 11 i 12 (*Autoconcepte lector*)

La primera activitat demana una opinió personal sobre el que és per a l'alumne un bon llibre, i la segona una reflexió sobre les seves preferències i els seus hàbits de lectura.

Activitat 13 (*Compondre una frase amagada*)

Al llarg d'aquesta lectura trobarem diverses expressions, frases fetes... Ens portarà a conèixer moltes paraules noves, i a familiaritzar l'alumne amb el llenguatge literari. L'autor sovint les utilitza com a *recurs literari*. Sovintegen les personificacions, les comparacions, les frases fetes... Se'n pot fer un recull mentre anem llegint (es pot proposar de subratllar amb un llapis o anotar en un paper a part, totes les dites, frases fetes o expressions noves que vagin trobant). El fet de localitzar-les i conèixer-ne el significat ha de ser el pas previ abans d'incorporar-les a les seves produccions escrites. En aquesta activitat, es planteja a l'alumne el repte de descobrir un text que ens portarà a conèixer la primera frase feta que descriu una de les idees principals contingudes en aquesta obra.

Mentre llegim

Abans de començar a llegir el primer capítol, haurem de fullejar el llibre.

Podem veure que, a part de la dedicatòria i el text d'introducció que ja hem esmentat, té índex (el trobarem a la pàgina 117). Té onze capítols. Si fem una ullada a la primera pàgina de cada capítol veurem que conté un títol i una imatge en blanc i negre (escala de grisos), amb un contorn ondulat (*que fa pensar en les fotografies antigues de la meva família*). Totes aquestes imatges, les trobem en pàgines parells del llibre. En alguns capítols, no en tots, i sempre en les pàgines imparells, podem trobar algunes il·lustracions també en blanc i negre, però sense contorn.

És important analitzar aquestes imatges i veure que les que tenen el contorn ondulat retraten persones i objectes. Utilitzant l'estratègia de fer inferències, deduirem que pertanyen a altres èpoques, a diferència de les altres imatges, que representen escenes més actuals. Les primeres il·lustracions són les que evoquen el món real recollit en l'exposició de fotografies que va inspirar l'autor, mentre que la resta són del món de ficció creat per Molist. Els dos personatges que apareixen a la coberta són els protagonistes del llibre, com es pot deduir per la seva posició destacada, i també perquè apareixen més vegades en d'altres il·lustracions.

CAPÍTOL 1

Activitat 14 (*Accés al significat per la informació que porta el text*)

La mestra llegeix en veu alta el capítol, i després s'enceta una conversa amb l'objectiu d'assegurar la comprensió i generar expectatives per a la lectura:

- *Què fan d'especial aquell dia en Lluc i la Rita?*
- *Com és l'ambient al mercat dels Encants?*
- *Quin tipus d'objectes es troben en aquest mercat?*
- *Què crida l'atenció d'en Lluc? Li crida l'atenció molt o poc? Com ho sabeu?*
- *Què creieu que passarà amb aquestes fotografies?*

En aquesta activitat es demana a l'alumne que expliqui amb les seves paraules el significat de l'expressió:

«Una imatge val més que mil paraules».

Al llarg del capítol l'autor dona pistes explícites que ajuden a deduir el significat:

- «Aquell dia, les imatges i les formes valien molt més que mil paraules, perquè els gestos eren l'única manera d'entendre's entre la gent que corria pels passadissos del mercat, i la vista el sentit principal que la gent podia fer servir».
- «Com més se la mirava [la fotografia] més esgarrifances li corrien d'un cap a l'altre del cos».
- «Una imatge palplantada al cap», «garratibat davant d'una imatge».

Activitat 15 (Estratègia de visualitzar i treball de lèxic)

Demanarem als alumnes que es concentrin en paraules que els ajudin a descriure el lloc on es desenvolupa l'acció d'aquest primer capítol. D'aquesta manera aconseguim un doble objectiu:

- reforçar l'estratègia de visualitzar el lloc on es desenvolupa l'acció,
- seleccionar, retenir i reflexionar sobre el lèxic per aprendre'l i per poder utilitzar-lo en altres activitats vinculades a la descripció.

Algunes de les expressions i paraules que apareixen a la lectura en relació amb el mercat dels Encants són: «trobes allò que no trobes enlloc més», «fred enorme», «gent corrents», «soroll», «trastos», «andròmines», «robes», «mobles», «productes de vell», «parades», «taulells», «estris», «plec de fotos», «coses antigues i valuoses», «encants», «tresors»...

Activitat 16 (Estratègies: fer inferències i connexions)

«I com més se la mirava, més esgarrifances li corrien d'un cap a l'altre del cos».

L'autor descriu d'una manera molt física la sensació que experimenta el protagonista en aquest moment. L'activitat de reflexió amb els alumnes comporta fer connexions amb vivències personals semblants a les del protagonista.

Activitat 17 (Localització de pistes al text)

Trobar les fotografies als Encants és un fet molt important per al protagonista de la història. Reflexionar sobre el valor que concedeix a aquestes imatges permetrà a l'alumne conèixer el

personatge, preveure situacions o esdeveniments de la novel·la i comprendre els comportaments que pugui tenir.

L'activitat que proposem obliga l'alumne a tornar al text, a fer-ne una relectura superficial per trobar pistes, informació explícita que li permeti corroborar que la impressió que causen les fotografies ha estat molt forta. Les pistes que poden trobar al text són:

«S'havia quedat glaçat davant d'una parada».
«Garratibat davant d'una imatge».
«Com més se la mirava, més esgarrifances li corrien d'un cap a l'altre del cos».
«Les paraules s'hi havien quedat glaçades».
«Estava estrany».
«Va prometre que tornaria ben aviat.»

Activitat 18 (*Estratègia: fer prediccions*)

En acabar el capítol, la història ha quedat plantejada i els personatges principals presentats. S'han generat moltes expectatives sobre el que farà en Lluç o sobre el que passarà amb les fotografies. Per motivar l'alumne a continuar llegint es proposa que faci prediccions, a les quals més endavant tornarà per comprovar si són encertades.

CAPÍTOL 2: Lectura en veu alta per part del docent

Activitat 19 (*Identificació de paraules i expressions desconegudes*)

Aquesta és una activitat d'escolta estructurada, basada sobretot en la cerca i identificació de paraules i frases fetes noves. Poden tenir dificultats per als alumnes: *entrellucava el pagès, pidolar, com si m'haguessin clavat una plantofada als morros, garratibat, estar sa com un roure, fa un fred que pela, posar la mà al foc...*

Buscarem el significat les paraules de les llistes que elaborin els alumnes. Es poden anar recollint i al final de la lectura elaborar un glossari amb totes les que vagin apareixent.

Segons les habilitats TIC de l'alumnat es podria fer amb un document compartit, de manera col·laborativa.

Activitat 20 (Gènere: correu electrònic)

En aquest capítol, en Lluç, un dels protagonistes de l'obra, escriu un correu electrònic al seu amic Bernat, que viu a Londres. Ens pot servir d'excusa per revisar el procés d'escriptura d'aquest gènere textual. Segurament a cicle mitjà ja s'ha treballat, però podem fer un pas més pel que fa a exigència en el producte final.

En el *Quadern de l'alumne* únicament es demana ordenar les diferents fases del procés d'escriptura. Podeu adaptar l'exercici i complicar-lo tant com vulgueu, perquè la comunicació dels dos amics al llarg de tot el relat és a través del correu electrònic.

Activitat 21 (Comprensió profunda o crítica. Estratègia: fer prediccions)

Aquesta activitat ens ajuda a aprofundir en la comprensió i no perdre de vista aspectes importants de la història. L'interès d'en Lluç per les fotografies ve del record de les estones que passava amb en Bernat inventant històries a partir del que els suggerien les imatges. Aquesta vivència és tan important per a ell que el porta a engegar tota la investigació. Podem aprofitar per destacar davant dels alumnes el valor de l'escriptura no com una activitat acadèmica sinó com a una activitat plaent.

Però les fotografies tenien alguna cosa especial que provocava que inventessin històries de por i no d'una altra temàtica. En l'activitat fem pensar als alumnes en aquest aspecte, eren fotografies enigmàtiques, misterioses, intrigants.

El fet que les fotografies de casa d'en Bernat hagin acabat al mercat dels Encants és prou sorprenent per remarcar-ho als alumnes. Com ha pogut passar? Demanem als alumnes que formulin una hipòtesi, que podran comprovar més endavant.

CAPÍTOL 3: Lectura autònoma

Activitat 22 (Inferències a partir d'informacions del text)

Les ganes de saber, la curiositat per aquelles fotografies, l'interès desbordant d'en Lluç el porten a buscar les fotografies i a voler trobar el fotògraf que les va fer. És important que els alumnes compreguin fins a quin punt en Lluç se sent implicat en la cerca, perquè aquest és el motor que desencadena els fets posteriors de la història. A partir de dos fragments del capítol convidem els

alumnes a fer inferències sobre les emocions, els sentiments i l'estat d'ànim d'en Lluç.

En aquesta activitat es tracta de fer connexions amb el personatge, posar-se en el seu lloc, i imaginar el que un faria en la seva situació.

Activitat 23 (Connexió entre el text i la imatge)

La il·lustradora ha reproduït a l'inici de cada capítol una fotografia de l'Anton Clarissa que inspira l'escriptor en els esdeveniments que narra a continuació. Per la imatge i el títol el lector només pot fer algunes hipòtesis del que passarà, però a mesura que anem llegint el capítol i quan l'acabem tindrem prou informació per relacionar la imatge amb la història i aprofundir en la comprensió.

Aquesta activitat de reflexió també es pot fer entre tots, en les converses que fem al llarg de la lectura del llibre.

Activitat 24

L'objectiu d'en Lluç és esbrinar tot el que pugui sobre aquelles fotografies i qui les va fer:

«jo vull saber exactament d'on va sortir aquella fotografia i el que s'hi amaga al darrere, i també rere les altres fotografies del plec...».

(pàgina 27)

És important que els alumnes escriguin amb les seves paraules, perquè el propòsit d'en Lluç ens pot funcionar com a objectiu de lectura per controlar la comprensió, i per tant cal retenir-lo a la memòria o poder recórrer-hi. Durant la lectura podem fer aturades i plantejar als alumnes:

- *En Lluç ja ha aconseguit el que volia?*
- *Què ha aconseguit saber fins ara?*
- *Què li falta esbrinar?*

Activitat 25 (Personatge secundari. Estratègia: fer inferències)

La Rita és la germana petita d'en Lluç, i a partir d'aquest capítol, la seva companya d'aventures. Tot i ser un personatge secundari, i és important que els alumnes captin la seva manera de ser per poder comprendre la relació que tenen els dos germans i preveure comportaments en les situacions que passaran a la novel·la. En l'activitat del quadern els alumnes han d'anotar les expressions de la Rita

quan es resisteix als propòsits d'en Lluç: *sembla que et falti un bull, a mi tant me fa, no m'interessa, jo ja en tinc prou amb les meves pors, amb les meves coses...* Malgrat la poca gràcia que li fa a la Rita acompanyar en Lluç, aquest aconsegueix convèncer-la. Els alumnes han de deduir per què l'acompanya. Ho fa per diverses raons:

- Una d'explícita, que apareix en el text: per interès: si l'acompanya en Lluç li tornarà els cinc euros. Aquest és un motiu pel qual sovint els nens petits es deixen portar, especialment entre germans.
- Altres d'implícites: als nens petits en el fons sempre els agrada que els grans els deixin participar en les seves coses. En Lluç pot haver contagiats a la Rita el cuquet de la curiositat, en Lluç ha convençut la seva germana.

CAPÍTOL 4 (Proposta de lectura: lectura autònoma)

Aquest capítol requerirà fer-ne alguna relectura total o parcial. És possible que calgui aclarir el significat d'algunes paraules i expressions que els alumnes no puguin deduir pel context. Hi trobarem diversos recursos literaris (personificacions i comparacions).

Activitat 26 (Connexions, doble sentit de les paraules)

Val la pena fer una aturada abans de començar la lectura del capítol i observar la imatge del començament i el títol que l'acompanya. En aquesta activitat demanarem als alumnes que facin connexions amb les emocions que senten a l'atracció de les cadiretes, per després poder deduir per què en Lluç sembla una cadireta de fira. (Solució: dona voltes a les coses i canvia d'opinió.)

Activitat 27 (Recursos literaris: comparacions i metàfores)

En aquest capítol, l'autor utilitza recursos literaris per fer el text més expressiu i aconseguir així, jugant amb les paraules, mantenir l'atenció i l'interès del lector. L'activitat que es planteja als alumnes pretén que aquest tipus de recursos captin la seva atenció. Primer se centra en una frase sobre el cuc de la curiositat, al qual es fa referència reiteradament en la novel·la, i es fa reflexionar l'alumne sobre el fet d'atribuir unes característiques especials a un animal que en la vida real no té.

El cuc de la curiositat li burxava els sentits.

Després es proposa un exercici de relacionar frases, que utilitzen el sentit figurat de les paraules, amb el seu significat.

Activitat 28 (Comprensió literal i localització de dades al text)

Aquesta activitat, plantejada com un repte per comprovar la comprensió i la retenció d'elements del text, comporta una relectura. És important practicar la relectura total i/o parcial del text per buscar i trobar detalls i dades que en una primera lectura ens poden haver passat desapercebuts. És una bona estratègia lectora, a la qual podem recórrer en altres ocasions.

Activitat 29 (Fer prediccions i comprovar-les)

La fotografia de la nena al bosc és la que més impressiona a en Lluç. Per una banda li recorda les estones que passava amb en Bernat (el seu amic) inventant històries. I, per l'altra, el fa pensar en una cosa que li va passar de petit, no diu quina.

Val la pena recollir aquest ham que llança l'autor per mantenir els alumnes motivats per continuar llegint. En aquesta activitat es proposa que facin prediccions en grup i comprovar-les més endavant. Evocar fets de la infantesa pot resultar estimulants. Proponem als alumnes que escriguin un fet important de la seva infantesa per després compartir-lo amb els companys.

Activitat 30 (Fer connexions del text amb el text i amb altres coneixements)

Aquesta activitat porta l'alumne a fer connexions entre el text (la llista de títols de les fotografies) i l'índex del llibre (coneixements que té sobre l'organització interna dels llibres).

CAPÍTOL 5 (Proposta de lectura: lectura per parelles)

Ens trobem cap a la meitat del relat, és el moment de recapitular, reorganitzar la informació tot fent memòria del que s'ha llegit.

Convé llegir pausadament aquest capítol, perquè conté moltes dades i pistes que ens ajudaran a seguir la trama del relat. Apareixen una sèrie de localitzacions: el barri de Gràcia, l'Escola Ramon Llull de Barcelona, la Biblioteca Can Fabra, de Sant Andreu, l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya, que és molt recomanable poder situar en un plànol de Barcelona.

Activitat 31 (Conversa literària. Comprensió interpretativa)

Per fi en Lluç aconsegueix tenir les desitjades fotografies, però lluny d'aconseguir les seves expectatives el deceben profundament. Aquest és un punt d'inflexió en la història, i és important que l'alumne hi reflexioni. Fora de la primera fotografia, la resta no tenen res d'enigmàtiques, són escenes

de la vida quotidiana de fa uns quants anys. En Lluc se sent molt decebut.

Aquest canvi en l'estat d'ànim del personatge es relaciona amb el títol del capítol i la imatge triada: en Lluc canvia com les cadiretes de fira. Quan comentem la lectura, podem ajudar els alumnes plantejant preguntes per debatre oralment:

–Això, farà perdre l'esperit investigador d'en Lluc i les ganes de descobrir més coses sobre les fotografies?

–Hi haurà més aventures al voltant d'aquestes fotografies?

– Tornarà les fotografies o se les quedarà?

Després d'aquesta reflexió en grup demanem als alumnes que expliquin el que li ha passat a en Lluc i com se sent ara. Han de reorganitzar la informació rebuda i sintetitzar-la. També podem comprovar la comprensió revisant l'activitat 24 del *Quadern de l'alumne*, on es recollia el que en Lluc volia investigar, i també amb les prediccions de l'activitat 17 que ara es podrien revisar.

Activitat 32 (Anàlisi dels personatges: canvis i emocions)

En aquest capítol els personatges sembla que s'intercanvien els papers, en Lluc està molt desanimat i en canvi la Rita és la que ara té més embranzida per continuar la investigació. Recordar què pensava abans la Rita i què pensa ara permetrà als alumnes reflexionar sobre el que està passant i descobrir nous aspectes del caràcter de la Rita que, d'altra banda, contribuiran decisivament que els dos germans continuïn la investigació.

Activitat 33 (Gènere: correu electrònic)

En Bernat és un col·laborador actiu en la investigació, gràcies a la via de comunicació que utilitza amb en Lluc: els correus electrònics. En aquesta activitat fem reflexionar els alumnes sobre els avantatges d'aquest tipus de comunicació: la immediatesa, la privacitat del missatge, i la comunicació sense intermediaris (per la familiaritat o proximitat amb el destinatari i pel text breu, que se cenyeix a l'objectiu que es vol comunicar).

Plantegem als alumnes si els correus ajuden a la investigació, i la resposta ha de ser clarament afirmativa, perquè la informació que arriba pels correus permet avançar sense dilació, la investigació no s'allarga en el temps.

Activitat 34 (Nivells de comprensió: comprensió literal, interpretativa i crítica)

En aquesta capítol apareix un nou personatge, la dona del senyor Clarissa, que malgrat que està malalta d'Alzheimer, té una reacció davant de dues fotografies que permet descobrir el valor sentimental i emocional que aquestes tenen. Les preguntes que formulem als alumnes ens permeten treballar els diferents nivells de comprensió.

Solució:

	Foto 1	Foto 2
Títol de la fotografia	Llençol al vent	El rellotge
Com va reaccionar la Palmira en veure aquesta fotografia?	Recorda que el seu marit feia fotos.	Repeteix el nom de Laia.

CAPÍTOL 6 (Proposta de lectura: Lectura en veu alta)

Activitat 35 (Els personatges)

Després d'escoltar la lectura del capítol, cada alumne ha de poder respondre les qüestions que es plantegen sobre els personatges. L'activitat es pot fer per parelles o en gran grup. S'ha de deixar prou temps perquè individualment puguin pensar la resposta i després donar les solucions en veu alta.

Activitat 36 (Nivells de comprensió: comprensió interpretativa)

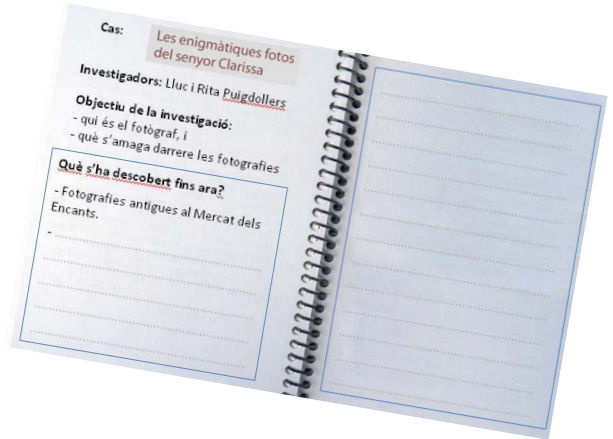
En aquest capítol coneixerem el secret que va guardar tota la vida el senyor Clarissa, així com els motius que el van portar a mantenir aquest gran silenci. A més de les preguntes que plantegem en el quadern podem aprofundir en la conversa amb el grup sobre els silencis que la guerra va provocar. Es pot fer a partir del que diu la Laia als dos germans:

«De fet, durant els anys de després de la guerra, a les famílies hi havia molts temes dels quals no es parlava mai. Per por».

- Per què creieu que passava? De què podien tenir por?

Activitat 37 (Estratègia: recapitular)

Imitant les llibretes que porten els detectius per documentar i anotar els progressos en la seva investigació, proposem als alumnes un exercici de control de la comprensió, en què han de recordar tot el que s'ha descobert fins ara.

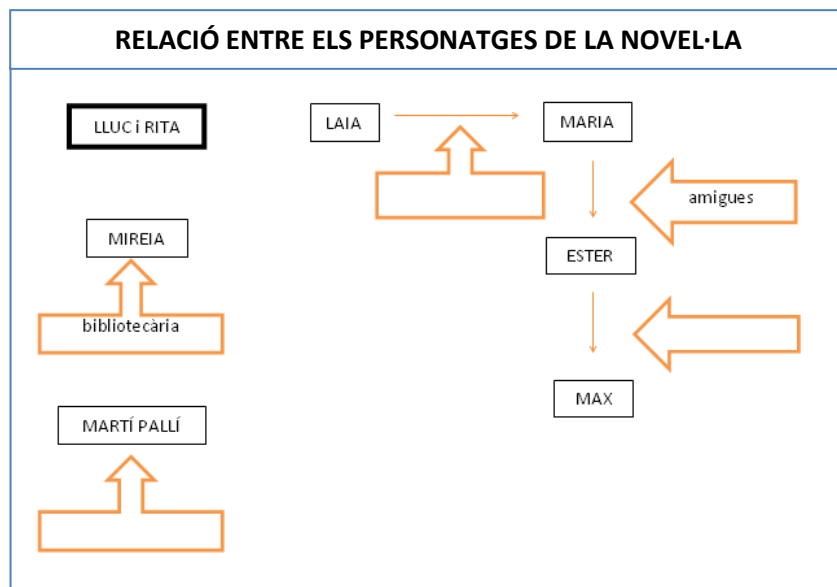
Activitat 38 (Cerca d'informació)

A partir de la informació que facilita la mare d'en Bernat, podem conèixer una institució que vetlla per la conservació i la difusió de la història de la fotografia i dels fotògrafs a Catalunya (IEFC).

Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya, IEFC: <https://www.iefc.cat/>

CAPÍTOL 7 (Proposta de lectura: lectura compartida)

En aquest capítol apareixen personatges nous i també nous espais on es desenvolupa l'acció. Serà un bon moment per recapitular sobre aquest contingut. Podem fer una activitat entre tots, a la pissarra: fer una llista de tots els personatges que han aparegut fins ara. I mentre fem la lectura compartida es poden anar anotant els personatges nous que vagin apareixent. Per acabar, es pot fer un esquema en què es vagin relacionat tots. Exemple de quadre que podríem completar amb els alumnes:

Activitat 39 (Fer prediccions)

La fotografia de dues nenes llegint inspira en Pep Molist en aquest capítol. Proposem formular una hipòtesi responnent la pregunta: *Qui són les dues nenes que apareixen a la fotografia de la pàgina 64 del llibre?* Es podrà comprovar més endavant.

Activitat 40 (Nivells de comprensió: comprensió interpretativa)

En aquest capítol apareixen nous personatges que aporten llum a la investigació. El drapaire Manolo, amb el seu ofici, permet descobrir com van a parar els objectes vells al mercat dels Encants, i el Sr. Francesc Tutusaus enllaça les fotografies amb l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya. Reflexionar sobre qui són aquests personatges permet als alumnes no perdre el fil de la història i detectar-ne els aspectes clau.

Activitat 41 (Estratègia: visualitzar)

L'acció en aquest capítol passa en un escenari, el mercat dels Encants, que també és real. Proposem que els alumnes busquin imatges de la biblioteca per visualitzar els fets de la novel·la.

Activitat 42 (Estratègia: recapitular)

En aquest capítol la investigació torna a prendre embranzida, apareixen nous detalls i noves descobertes. Proposem, com a l'activitat 37, recollir tot el que descobreixen la Rita i en Lluç en un quadern, com fan els detectius.

CAPÍTOL 8 (Proposta de lectura: lectura en parelles)

Es proposa la realització d'aquesta modalitat de lectura per donar valor a l'aprenentatge entre iguals. Caldrà que primer els dos lectors es posin d'acord sobre quina part llegeix cadascun. Abans de llegir-la en veu alta al company l'hauran d'assajar. Suggerim que en acabar la lectura es facin preguntes entre ells, per assolir una bona comprensió literal i interpretativa del text.

Activitat 43 (Control de la comprensió)

La conversa amb la Sra. Herta Buxtehude és molt important per avançar en la investigació. Per ajudar els alumnes a assegurar la comprensió i reflexionar sobre els aspectes clau de la conversa, els demanem que en triïn quatre. A continuació recollim els més significatius:

Conversa entre la Sra. Buxtehude, en Lluc i la Rita

- L'Anton Clarissa i la Herta Buxtehude es coneixen de joves a la impremta i es fan amics.
- La Herta l'animava a continuar fent fotografies perquè creia que podria fer una carrera brillant com a fotògraf.
- La guerra i alguna cosa que li va passar pel cap a l'Anton Clarissa van fer que no continués fent fotografies. No va voler tornar a parlar mai més d'aquest art.
- Va donar un plec de fotos a la Herta perquè les amagués.
- Quan l'Anton Clarissa mor, la Herta recupera les fotos.
- La Sra. Buxtehude, en Lluc i la Rita decideixen fer alguna cosa per l'Anton Clarissa i la seva obra.
- En Lluc explica què li va passar de petit, i quina relació té amb la fotografia del pagès i la nena.
- La Herta Buxtehude els parla del pagès de la fotografia dels Encants: en Martí Pallí, un bon amic de l'Anton Clarissa.

Activitat 44 (Nivells de comprensió: comprensió interpretativa)

En aquest capítol es revela el secret d'en Lluc: què li va passar quan era petit i quina relació té amb la fotografia de la nena al bosc. Es demana als alumnes que elaborin una breu explicació a partir de la informació obtinguda en la lectura. Després es poden comprovar les hipòtesis que els alumnes havien en l'activitat 29.

Activitat 45 (Control de la comprensió. Personatges i relació amb la història)

Aquesta activitat vol centrar l'atenció de l'alumne en un nou personatge: en Martí Pallí, amic de l'Anton Clarissa. És el fil que estira la història en aquest moment, el personatge que pot desvelar per què l'Anton Clarissa va deixar de fer fotografies. Crear expectatives per als pròxims esdeveniments de la novel·la ajudarà a implicar els alumnes en la lectura.

CAPÍTOLS 9, 10 i 11 (Proposta de lectura: capítol 9, lectura en veu alta, i capítols 10 i 11, lectura autònoma)

Activitat 46 (Estratègia: inferir)

Una de les fotografies més enigmàtiques és la triada en aquest capítol. Proposem als alumnes una lectura de la imatge per descobrir que té d'especial, i els demanem que es pensin un títol nou, que casi amb els seus comentaris i observacions.

Activitat 47 (Nivells de comprensió: comprensió interpretativa i crítica)

La lectura d'aquest capítol descobreix en part per què l'Anton Clarissa no es dedica més a la fotografia. Diem «en part» perquè les raons personals només les sabia ell, no les va comunicar ni als seus amics ni familiars més propers. La guerra i les seves conseqüències fan que el seu ofici es pugui qüestionar i el fa témer per la seva vida i la de la seva família. Els retrats que fa de les persones, el fet de triar-ne unes sí i d'altres no, i la intenció que altres ulls poden presuposar en les seves imatges el pot posar en perill.

Part del misteri que hi ha darrere de les fotografies es descobreix, i per això és important que els alumnes ho recullin amb les seves paraules.

Activitats 48 i 49 (Estratègia: inferir. Nivells de comprensió: literal, interpretativa i crítica)

En aquestes dues activitats plantegem als alumnes que dedueixin el sentit de les fotografies triades. Primer els fem cercar informació al text (pistes) que permeti veure per què no va marxar a l'exili, tenint-ne l'oportunitat. I després, els fem deduir la relació de les fotografies amb els esdeveniments que ens aporta el text. Els lectors poden trobar pistes explícites al text per donar arguments i opinions, bo i fent un exercici d'empatia amb el personatge de l'Anton Clarissa. És recomanable que aquesta activitat es faci entre tota la classe, perquè ajuda a aprofundir en la comprensió del text, genera debat i ens permet parlar de la lectura (conversa literària).

En la carta d'en Martí Pallís, els alumnes poden trobar la clau per saber per què l'Anton Clarissa no va marxar a l'exili:

Perquè la guerra feia...	Però no va marxar per...
<ul style="list-style-type: none">- que el seu ofici fos mal vist i qüestionat.- que rebés amenaces.- que s'obsessionés en pensaments tristos, i que tingués un baix estat d'ànim, i malsons.- que quan anava pel carrer pensava que algú el perseguia.- que el cor se li accelerés per no res (un mal viure).- molta por.- que perdés les ganes de fer fotos.	<ul style="list-style-type: none">- les filles.- la dona.- la feina segura a la impremta.- el poble.- la por.

Activitat 50 (Comprensió crítica)

La carta d'en Martí Pallí acaba amb una petició per a qui la llegeixi:

«El que et demanaria és que, amb aquestes fotos [...] facis el possible perquè tot el que la guerra va silenciar ara pugui parlar; que facis el possible per mostrar-ho a tothom».

El coneixement que la guerra pot amagar a la gent és important per a futurs aprenentatges. La novel·la ens ofereix un context on es pot comprendre bé aquesta idea, i és important demanar als alumnes que provin d'explicar-ho amb les seves paraules, i que després ho comentin en gran grup.

Activitat 51 (Estratègia: fer prediccions)

Segurament tots hem experimentat, en acabar una novel·la que ens ha acompanyat durant molt de temps i llegint la qual hem compartit les experiències dels personatges, la necessitat d'imaginar-nos com continua la història, què faran els personatges després. Estimular que els alumnes es facin aquesta pregunta és una bona estratègia per fomentar l'hàbit lector, per això plantejem una conversa en gran grup.

En el quadern proposem als alumnes que pensin sobre el que motiva en Lluç i en Bernat a fer la investigació, l'estímul que les fotografies era per a ells per inventar-se històries: ho faran en un futur?, com ho faran?, compartiran les seves històries?...

Activitat 52 (Comprovació del propòsit de la investigació)

Per acabar la lectura guiada del llibre proposem als alumnes que es pronuncïin sobre la investigació, valorant si es pot considerar tancada o no. Caldrà que revisin si en Lluç, en Bernat i la Rita han aconseguit el que es proposaven o no.

Després de llegir

Activitat 53 (Comprensió global. La intenció de l'autor)

Ara que els alumnes ja tenen una comprensió global del llibre, volem portar-los una mica més enllà en la reflexió, que pensin quina és la intenció de l'autor en escriure el llibre, què és el que ens vol transmetre. No hi ha una única resposta: valorar la memòria històrica, donar a conèixer el món de la fotografia i tenir criteris per saber apreciar les fotografies (saber fer lectura de la imatge), tractar el gènere de la novel·la de misteri o d'investigació, mostrar el valor de la perseverança en un propòsit (no defallir), fer gaudir de la lectura (per l'acció, pels personatges propers als alumnes)... És important que els nens i nenes expressin amb les seves paraules les intencions de l'autor.

Després de la conversa en gran grup proposem que els alumnes recullin al quadern tres intencions, les tres que cadascun consideri més importants.

Activitat 54 (El temps en la novel·la)

Un altre bon exercici és calcular el temps real en què passen els esdeveniments de la novel·la. Per donar els seus arguments han de tornar a reflexionar sobre el text. Aconsellem que facin l'activitat primer individualment o en parelles i que després tota la classe la posi en comú.

Activitat 55 i 56 (Els personatges)

Aquesta activitat permet posar a prova si l'alumne ha aprofundit en el coneixement dels diferents personatges i la seva manera de ser. Fer preguntes als personatges com si fos una entrevista permet:

- mostrar l'interès per saber més coses del personatge,
- fer preguntes pertinents integrant coneixements que s'han obtingut de la lectura del llibre.

També demanem als alumnes que triïn un personatge a qui es voldrien assemblar. D'aquesta manera fan un exercici de projecció i de connexió personal.

Activitat 57 (Atribuir significat a frases i expressions)

La novel·la comença amb una frase feta, sobre el significat de la qual fèiem reflexionar els alumnes a l'activitat 14: *una imatge val més que mil paraules*. Ara plantejem de nou el sentit d'aquesta frase als alumnes, perquè la lectura ha posat al seu abast nous coneixements per poder ajustar més la

interpretació que en fan. Després els proposem que contrastin la seva resposta amb la que han donat a l'activitat 14, per fer-los conscients del seu procés d'aprenentatge (perquè vegin si amb la lectura hi ha hagut canvis o millores).

Activitat 58 i 59 (Criteris de valoració de les fotografies)

La novel·la ens dona prou elements per poder analitzar i valorar fotografies.

«El **repte** d'un fotògraf per fer un **bon retrat/fotografia** és aconseguir la **millor llum, localització, punt de vist i composició**».

A partir de l'observació de fotografies, proposem analitzar amb els alumnes alguns **conceptes fotogràfics tècnics**: color, blanc i negre, punt de vista, enquadrament, composició. Intentarem que expressin les seves opinions i dirigirem la conversa cap a una lectura de les imatges.

També es pot parlar de:

- Temes*: retrat, autoretrat, colors, textures, objectes concrets i diversos...
- Proximitat entre el fotògraf i l'objecte retratat*: pla general, pla sencer, pla mitjà, pla curt, primer pla, pla de detall... (*Segons la perspectiva fotogràfica*): Frontal, picat, contrapicat, zenital...
- *Composició*: mantenir línies horitzontals i verticals rectes, determinar el centre de la imatge i el centre d'interès, pensar un títol...
- *Edició*.

En el *Quadern de l'alumne* tornem a les fotografies de l'Anton Clarissa i proposem als alumnes que recordin algunes de les seves característiques, i que triïn quina els ha agradat més i per què.

Activitat 60 (Concepte: recuperació de la memòria històrica)

Demaneu als alumnes que donin la seva opinió sobre un tema important: la preservació de la memòria històrica. El valor de les fotografies i el descobriment de qui era l'Anton Clarissa han anat aportant prou arguments i raonaments al llarg d'aquesta lectura guiada perquè no sigui un tema difícil de tractar amb els alumnes de cicle superior. Val la pena aprofitar el context de la lectura per reflexionar sobre aquest tema, que pot haver estat nou per a molts alumnes i que segurament els serà necessari en futurs aprenentatges.

Activitat 61 (Valoració crítica)

Després de llegir un llibre els alumnes tenen ben presents els esdeveniments, els personatges, els detalls més rellevants... És el moment de demanar-los un posicionament crític sobre la novel·la. En aquest cas els proposem que valorin si el de la novel·la que ens ocupa és un bon final i que ho argumentin.

Activitat 62 (Salutacions en llengua anglesa)

La correspondència entre en Lluç i l'Arnau inclou fórmules d'acomiadament en llengua anglesa. En aquesta activitat els alumnes han de cercar i recollir els comiats que han utilitzat els dos amics per extreure'n algunes conclusions: qui utilitza més la llengua anglesa, quines expressions es repeteixen, i si en coneixen el significat o no.

Activitat 63 (Espectura: recomanació de lectura)

Una de les maneres més efectives de promoure la lectura d'un llibre és la recomanació entre els lectors. Volem aprofitar l'experiència d'haver compartit aquesta lectura perquè els alumnes facin una recomanació per penjar a la cartellera de la biblioteca. Abans de posar-nos-hi, recordarem les característiques d'aquest gènere textual i donarem algunes recomanacions: no revelar el final ni els esdeveniments més importants o sorprenents, dir què ens ha agradat del llibre, animar a llegir-lo...

8. Propostes d'ampliació

L'interès que pugui haver despertat a l'aula la lectura del llibre es pot continuar alimentant amb diferents activitats d'ampliació. Us en suggerim tres:

- 1) Fer fotografies per grups, tenint en compte els criteris que han sorgit a la novel·la i a les converses (la composició, la llum, les ombres, el color, els diferents plans...). Muntar una exposició al passadís de l'escola, posant un títol a cada imatge.
- 2) Triar una fotografia i escriure individualment la història que ens suggereix. Després es posen en comú les històries inventades, i finalment es penjen a sota de la imatge corresponent per compartir-les amb tota l'escola.

3) La lectura de *Les enigmàtiques fotos del senyor Clarissa* ens pot portar a voler llegir altres obres de l'autor, Pep Molist –podem aprofitar per presentar als alumnes altres llibres seus (trobareu el recull a l'apartat 2.1)–. Com també a voler llegir altres llibres que puguin tenir alguna relació amb aquest. És bo que una lectura ens porti a una altra. Tot seguit us proposem alguns llibres que compleixen aquests requisits i són adequats per a nois i noies de cicle superior.

	<p>WIESNER, David. Flotante. Océano Travesía, 2017 (5a reimpressió).</p>
	<p>SOBRINO, Javier; Bruna VALLS. La colección del abuelo. Edelvives, 2018 (VII premi internacional àlbum il·lustrat Edelvives)</p>
	<p>CARNER, Josep; Pere VIVAS. Barcelona Bestiari. Triangle Postals, 2013.</p>
	<p>MEYEROWITZ, Joel. Mirar: Guía para acercarse a la fotografía. Aperture; Edición: 01 (28 de julio de 2016)</p>
	<p>PROUJANSKI, Alice. Go Photo. Aperture Editorial, 2016.</p>
	<p>GHIGLIANO, Cinzia. Ella: Vivian Maier. Orecchio Acerbo Editore, 2016.</p>
	<p>ALSBURG, Chris van. Los misterios del Sr Burdick. Ciutat de Mèxic: Fondo de Cultura Económica, 1996.</p>

9. Bibliografia i webgrafia

BASSA, R. (coord.). *Els llenguatges de l'infant: del cos i la parla a l'escriptura*. Barcelona: Editorial UOC, 2015.

CALERO, A. *Cómo mejorar la comprensión lectora. Estrategias para lograr lectores competentes*. Wolters Kluwer, 2011.

CASAS, L. *Tot Dahl*. Barcelona: La Galera. 1999.

CASSANY, D. *Laboratori lector. Per entendre la lectura*. Barcelona: Anagrama, 2018.

CENTELLES, J. *La biblioteca, el cor de l'escola*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat, 2005.

CHAMBERS, A. *Dime*. Ciutat de Mèxic: Fondo de Cultura Económica, 2007.

TEIXIDOR, Emili. *La lectura i la vida*. Barcelona: Columna Edicions, 2007.

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *La lectura en un centre educatiu*. Departament d'Ensenyament, 2013.
http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0015/4fcb7f08-acc8-43ad-b1bf-5f303ec82902/lectura_centre_educatiu.pdf [Consulta: 22.03.2019].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *El temps de lectura a primària*. Departament d'Ensenyament, 2014.
http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0019/6c7604fa-5bd3-4c15-904c-297dcc04419d/04_temps-de-lectura-a-primaria.pdf [Consulta: 22.03.2019].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *La fluïdesa lectora*. Departament d'Ensenyament, 2013.
http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0045/43f3eddc-68ea-485b-a733-ced27a079145/16_fluidesa_lectora.pdf [Consulta: 22.03.2019].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *El gust per llegir a educació infantil i a educació primària*. Departament d'Ensenyament, 2a edició actualitzada: abril de 2016.
http://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/lectura/impulslectura/materialsformacio/gustperllegir/documents/gust_llegir_infantil_primaria.pdf [Consulta: 22.03.2019].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *Presentació i recomanació de llibres: una activitat per al foment de la lectura autònoma*. Departament d'Ensenyament: octubre 2013.
http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0057/76ec51e8-c03c-4836-8eba-641a4f3d6d77/8_presentacio_recomanacio_llibres.pdf [Consulta: 22.03.2019].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *Parlem de llibres. La tertúlia literària*. Departament d'Ensenyament, 2013.
http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0002/0cd6b76d-e73a-4c33-8f30-b19c4e501e7a/9_parlem_de_llibres.pdf [Consulta: 22.03.2019].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *La piràmide de lectura. Una proposta de construcció del propi hàbit lector*. Primària. Departament d'Ensenyament, 2014.
http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0060/88351433-4dec-424a-a5a3-7d228a01877a/guia_piramide_primaria.pdf [Consulta: 22.03.2019].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *Portafolis de lectura*. Departament d'Ensenyament, 2017.
<http://xtec.gencat.cat/ca/projectes/lectura/impulslectura/einesprof/portafolis-lectura/> [Consulta: 22.03.2019].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *Avaluació d'actituds envers la lectura*. Departament d'Ensenyament,

2a edició actualitzada: abril de 2016.

http://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/lectura/impulslectura/materialsformacio/documents/17_DOSSIER_avaluacio_actituds_envers_la_lectura_rev16_MU.pdf. [Consulta: 22.03.2019].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *Competències bàsiques de l'àmbit lingüístic. Llengua catalana i llengua castellana*. Departament d'Ensenyament, 2a edició actualitzada: març de 2015.

<http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/competencies-basiques/primaria/prim-linguistic-ca-es.pdf>. [Consulta: 22.03.2019].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *La lectura guiada. Una proposta didàctica per treballar el procés lector a CM i CS*, Departament d'Ensenyament, gener de 2015.

http://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/lectura/impulslectura/materialsformacio/llegirperaprendre/documents/La_lectura_guiada_primaria.pdf

PÀGINA WEB DE L'AUTOR. <https://www.pepmolist.cat/>. [Consulta: 22.03.2019].

IMATGES LLIUTES. <https://pixabay.com/es/>

Pàgina web de la il·lustradora

<https://nuriafeijoo.blogspot.com/>. [Consulta: 22.03.2019].